

NÔNG-CÔNG MĨN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

ĐỊNH GIÁ BÁN	
TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm.....	5 \$ 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 15
ABONNEMENTS	
France et Colonies	
Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00
<i>Les abonnements sont payables d'avance</i>	

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm		
Ngày 22	Số 41	Ngày mồng 8 tháng
Novembre 1917		mười năm Đinh-Tỵ
Chủ nhân:	NĂM THỨ 16	Chánh chủ bút:
F. CANAVAGGIO		NGUYỄN-CHÁNH-SẮT
Direction, Rédaction et Administration:		
48, rue Hamelin. — SAIGON.		

PUBLICITÉ	
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES	
La ligne de 0m065 de large... 1\$50	
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.	
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.	
RAO BẢO	
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thư, hoặc đến tại Bon-quán mà thương nghị.	

附 借 國 債	SCUSCRIVEZ A	義 民 必 宜
	LEMPRUNT NATIONAL	
	Nghiã-dân nên mua giấy quốc-trái	

附 借 國 債	SOUSCRIVEZ A	義 民 必 宜
	LEMPRUNT NATIONAL	
	Nghiã-dân nên mua giấy quốc-trái	

MỤC LỤC

1. Bớ chị em ôi ! 2. Quốc-dân ta với cuộc giặc này có quang hệ là thế nào ? 3. Ảnh-hí tại dinh quan Toàn-quyền. 4. Đại-Pháp dân-quốc (án tòa). 5. Bài diễn-thuyết của ông Outrey. 6. Nhứt ngôn khải dĩ hưng bang.	7. Tờ châu-tri lập trường nông vụ. 8. Âu châu chiến cuộc. 9. Đông-Dương thời sự. 10. Xe lửa Đông-Dương. 11. Quan Quản-lý sở kiểm-sát. 12. Đông-Dương Hòa-loãn-thuyền công-ty 13. Đòi lời cảm tạ. — Tự do điền đàng.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN

Phẩm mà đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-đế mà thôi. Nên hệ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặn. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, bởi ngoài-câm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, tru-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

với nước trà. Còn đờn-bà để thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.
CỬ-ÁN: Những đồ sống-sit, lạnh lẽo, cùng là đồ rang-nướng nóng nẩy, độc-địa chẳng nên dùng.
Mỗi hộp 2-huôn, giá là..... 1 \$ 00

Thuế sanh được thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh cho nên nghề Y-thuật đã nghiệm cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tấn hoá chứng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng này, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Đờn-đường có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban, Bốn mùa cảm mạo, Nóng lạnh nhức đầu, Thời chứng dịch hạch, Hoạt loạn nữa yã, Đau bụng sinh bụng, Trùng phong trùng đâm, Bất tỉnh nhơn sự, Cảm gió sanh ho, Kiệt máu kiệt đâm, Nhứt mỗi cùng mình, Tinh thần bãi hoải, Trúng thử phát nóng, Thủy thổ bất phục, Vị chẳng tiêu hoá, Đi ghe đại sảng, Sơn phong chanh rét, Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhi-khoa-cảng-cơ-táng

Chủ trị con nít cấp mạng kinh phong, cùng các chứng bệnh của con nít kể ra sau này: Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngán chặn con mắt lác liêu, hoặc trợn trắng, cứng rặng, cứng hàm, bất tỉnh nhơn sự, miệng mũi trướng khí, trong ruột đau thối, hơi thở khó khê mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật chơn, đường đại huật bón, hoặc miệng mồm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CẤP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mùa, khi hạ rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, òm gáy, khô khê, ọc sứa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiêu không tời, tay chơn lạnh ngắt rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MANG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thầy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trược cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hiệp giá là..... 0 \$ 60

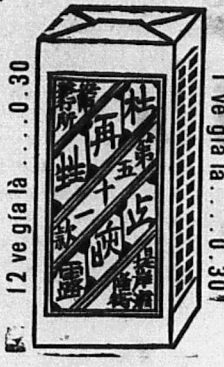
ĐỒ-TÀI-SANH

Đại-được-Phòng

26, rue Gialong, 26. — GHOLON

Tại đờn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, đờn hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị-dâm đường-phổi, và

trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-tần, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hề dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của đờn hiệu tôi thời chất.

TẠI ĐỜN-HIỆU
Có trồng răng và bích răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quý ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đừng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ần tiền).

ĐỒ MỚI QUA

Nhà Quang-Huy mới tiếp được đủ hũ đèn khí đá và đủ thứ becs bên tây mới sang. Vì nào muốn mua hoặc muốn mượn xin đến thương nghị hoặc viết thư.
Đờn-hiệu cũng có bán đủ thứ đèn kh đèn lóa và thường.

Mới tiếp được tranh-tượng ngoài Huế gói vỏ hơn 200 tấm đủ thứ, xin quý khách đến xem chơi cho biết.
Nay kính
MAISON QUANG-HUY
54, rue Viénot. — Saigon,

TRƯỞC KHÍ MUA XE MÁY

Thì quý-vị nên đến tiệm

LỤC-TINH-LẦU

Thì quý-vị nên chọn đặng

KIEU XE EMBLEM VÀ HEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48 Góc Chợ-mới SAIGON

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

Đồ-trạch-Sanh, Đại-đư-ợc-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7 CHOI ON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và Trung-quốc, chẳng thiếu một chi, nay đờn hiệu mới chế một thứ thuốc này, thơm tho ngọt dịu, hình có giống trái cà-na, đờn đờn hộp theo kiểu sau đây để trừ các chứng bệnh đau bụng và siêng, uống nó thì ngủ ngon, thiệt là một thứ thuốc trị dâm hạng nhất, chẳng luận đờn đờn, đều đặng đặng cả. Xin quý vị có mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đó giá.

CAO BẠCH

Thì hơi đi thơ và đưa bộ hành

TỪ SAIGON XUỐNG GÒ-CÔNG

Kể từ ngày 15 Novembre 1917 này, có xe hơi đưa bộ hành từ Saigon xuống Gò-công mỗi ngày đều có đi và về. — Trừ ra đường Mytho Gò-công thì chạy ngày thứ tư và thứ sáu trong mỗi tuần lễ.

Bạn đi. — Sớm mai 6 giờ ở Saigon khởi chạy, tới Cán-giuec 7 giờ, tới Cán-đước 7 giờ rưỡi, tới Vàm-cò (Mỹ-lợi) 8 giờ, tới Gò-công 9 giờ.

Bạn về. — Tại Gò-công hai giờ chiều thì chạy về tới Saigon là 5 giờ.

Giá tiền:

- Saigon xuống Cán-giuec.... 0\$60
- Saigon xuống Cán-đước..... 1 20
- Saigon xuống Vàm-cò..... 1 60
- Saigon xuống Gò-công..... 1 90

TỪ GÒ-CÔNG LÊN MYTHO

Bạn đi. — Sớm mai 6 giờ ở Gò-công khởi chạy, tới Chợ-gạo 7 giờ, tới Mytho 8 giờ.

Bạn về. — Chiều 3 giờ ở Mytho chạy tới Gò-công là 5 giờ.

Giá tiền

- Gò-công lên... Chợ-gạo.... 1\$20
- Gò-công lên... Mytho..... 1 50
- Con nít từ 10 tuổi trở nửa phân tiền.
- Đồ hành-lý mỗi gói đặng 15 cân tây thì một cân, trên 15 cân, cứ tính thêm mỗi cân là 2 chiêm.

Bến xe đậu:

Ở Saigon thì đậu tại Chợ-mới Saigon
Ở Mytho thì đậu tại ga xe lửa.
Ở Gò-công thì đậu tại chợ.
Tại nhà tôi cũng có xe hơi để cho mượn đi chơi xa hay gần tùy tiện.

NGUYỄN-VĂN-ĐẦU dit NAM-NHỎ
237, Rue d'Espagne Saigon

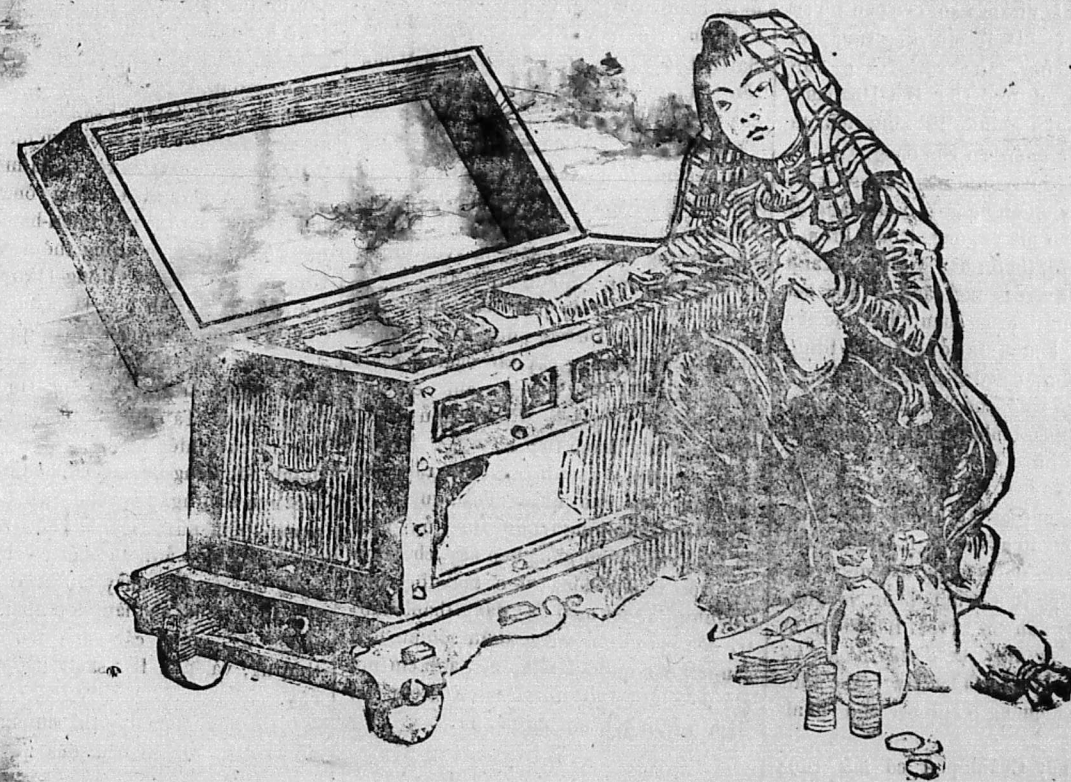
BỚ CHỊ EM ỒI

Ngồi mà xét cho kĩ, nghĩ cho xa đó mà coi, Lục tình ta xưa vậy nay vậy, xưa thì rừng hoan cỏ rậm, rầy bãi sơ sai, đi đâu thì đi bộ đi ghe, đường sá bưng lầy sinh lên xộp xộp, ăn thì bắt quả mấm mui...

Đền nay chị em ta đương có vui hưởng cuộc thái bình. Đè đầu mà Đức-tặc nó làm cho binh địa khởi phong ba, náo động cả Hoàn-cầu, mà cũng quang-hệ cho dân-tộc ta lắm đó.

Ày vậy, chị em ta đây là phận nữ-lưu, chẳng có sừ-đề cảm thương lên ngựa mà giúp Mậu-quốc ta, thì chỉ có một đếu là vợ phải khuyên chồng, chị phải khuyên em, mở rương ra lấy bạc mà cho nhà nước vay, một là đến ơn cho Mậu-quốc, hai là đáp nghĩa cho quan Toàn-quyển, hầu có diệt trừ Đức-tặc cho mau rồi, ngõặng hưởng chung đời thanh trị.

Nam-châu, Nữ-TRƯƠNG-PHƯ.

Nhà in và nhà bán Sách

MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH

14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuôn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rất rõ, có bán đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và tính giá rẻ. - Kính xin Lục-châu chú quân-tử có viết chỉ lên đến Saigon tiện đường xin ghé tiệm-tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Kim-vân-Kiểu in rồi hay lắm trọn bộ: 0 \$ 90
Hành-từ-cách-ngôn có ích cho trẻ em... 0 50
Lục-vân-tiền có hình hay lắm..... 0 60

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.

Cần khải

Bản-quân rất khen rất kính Mĩe Vve Huynh-Kim-Danh là đơn bà góa mà có tâm chí lo việc đại thương, một mình mà nuôi nấng một nhà buôn bán lớn như vậy, thiệt là nữ-trung-trượng phu đó. Vậy xin Lục-châu ráng giúp thêm cho người bên vững lâu dài đặng để làm gương cho phe nữ-giới.

泰 TRẦN-LONG 裕

TIỆM ĐÓNG GHÈ MÁY

ROTINIER

Réparation de Raquettes

Rue Turc, n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi, rờng có một nghề làm ghè máy theo kiểu Hồng-kông, ghè dài, ghè dựa, ghè ngồi lớn có nhỏ có, đủ thức đủ dạng rất khéo rất đẹp, có sửa vọt máy, để đánh trái lạng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.

TRẦN-LONG Cần khải.

TIỆM HỌA CHON DUNG
Nguyễn-Đức-Nhuận

ở ngang' gare xe lửa Gia-định

Tiệm này vẽ theo thể cách khéo lắm, đề trăm năm cũng không phai.

Quý-vị có gởi hình chụp sẵn lên vẽ hoặc gởi thơ thương-nghị đều chỉ xin đề bao như vậy:

M: NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Dessinateur à Giađinh.

TIỆM MÂY
Nguyễn-hữu-Sanh

ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đã có ở kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-phục Âu-châu (paletot) theo thức thể.

Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ. Lục-lông Bắc, Cầm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.

Vấn, Nho, Xuyên, Lãn (Trung-huê). Nhuộm Gia-dung, thật tốt.

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vân vân !!

Nếu chú-quí-vị, muốn hỏi kiểu đề chỉ, xin viết thư đề:

Mĩe NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh SAIGON.

NHÀ CỬ MICHEL.

L. CAFFORT kĩ nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 - Saigon

SỬNG BÁN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN BU THỬ. Bộ phụ tùng sẵn sẵn.

Xe máy đạp hiệu « ALCYON » và hiệu « SPHINX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Kĩ phụ tùng xe máy đạp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, vân vân) ĐỒ NỮ TRANG, đồ trang lệ và đồ băng bạc, đồng hồ đủ thứ, đồng hồ trái quít hiệu « LIP ».

Chuyên đ o cò, mè-dai, mè-dai-dống cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giá, làm chương 18 Carat.

GIÁ RẺ LAM, ÍT TIỆM BÌ KỊP !

Sẽ gởi vào Lục-châu cách MAU LẠ.

南發

NAM-PHÁT

Kính trình cùng Lục-châu chú quý-vị đặng ro: Tiệm tôi hiệu là Nam-Phát ở tại Chợ lớn số 17 đường Jardins, (Kêu là đường chợ) có bán đủ các thứ hàng Tàu, như là: Sô-tô, gấm nhiều, vân, nho, xiên, lãn, nhiều mình dạng, đủ kiểu đủ màu, nhiều thứ hàng bông lạ, hàng Song-dông, hàng Bắc-thảo, hàng

châu-xá, cùng-xá, và lụa Tàu, đồ đều là tinh hảo, thiệt tốt nhất hạng. Vì trong tiệm tôi có người thạo việc biết lựa thứ hàng dẹt rờng tơ thiệt tốt mà trữ.

Cũng có bán vàng lá tốt nhất hạng, Hàng Chấn-hiệu Nam-Phát; thứ nhì Anh-Kỳ; thứ ba là Hoà-Hiệp; thứ tư là Quảng-Sanh, ba hiệu sau đây cũng có đủ các thứ hàng y theo chánh hiệu.

Xin mời chú-vị đến tiệm tôi mà mua thì rõ, nếu quý-vị ở xa muốn mua thứ hàng nào hoặc muốn biết giá cả, xin viết thơ cho tiệm tôi, thì tôi cũng vui lòng hồi âm lập tức.

Quốc-dân ta

Với cuộc giặc này có quan hệ chi chăng?

Anh em ơi! Từ ngày Đức-tặc giầy động binh đao, làm cho đất bâng sóng giầy ba đảo, khắp cả toàn cầu, dân-tộc nước nào cũng đều thán oán, chẳng nói chi những các nước lân-bang với Đại-Pháp là: Nga, Ý, Bỉ, Anh, cùng chư Tiểu-quốc mà thôi, lâu cho đến Xiêm-La, Trung-Quốc, Nhật-Bôn với Huê-kỳ, xa cách thiên san vạn hải mà cũng suốt gươm lược dậm, hiệp với Đại-Pháp ta trừ loài tăng-bạo mà bảo toàn cái quyền công-lý với tự-do cho cả dân-đoàn trong Thế-giới.

Anh em hãy nghĩ lấy đó mà coi, rất đời là mây nước tôi mới kể sau đây, không hề lụy chi với Đại-Pháp, chỉ có binh đao công-lý mà còn phải đại khởi hùng binh thay; huống chi dân-tộc ta đây tương y tương y với Đại-Pháp thì trong ấy nó quang hệ là đường nào? cho nên hễ sự sanh-tồn của Đại-Pháp mà vững vàng thì quốc-dân ta cũng đứng vững vàng. Vạn nhất, sự sanh-tồn của Đại-Pháp mà phải bước gập ghình, thì dân-tộc ta cũng khó mà ngồi yên cho được.

Ấy vậy, đến nay quốc-gia đã sở cậy, lại thêm mây muôn đồng-bào ta đang ở dưới chiến-hào mà ngóng trông lương-thực, khí-giới, thuốc-dạ, y-phục của anh em ta bên này gửi sang, đang có rắng hết sức binh sanh mà tảo thanh Đức-tặc cho rồi, hầu có khánh thưởng thăng bình, hưởng chữ Tự-do, Đồng-bào, Bình-dẳng.

Anh em có nhớ lúc Nga, Nhật, chiến tranh, bao nhiêu binh Nhứt ra chốn chiến-tràng, còn những đờn-bà con-gái ở nhà thì góp tiền tay rủ nhau đem dâng cho Chánh-phủ, những kẻ không tiền sẵn thì lại lột hết đồ nữ-trang ít nhiều chi cùng dâng ráo, nhờ có con dân như vậy mà Nhật thắng Nga dị như phản chướng. Đến nay đây anh em ta với Đại-Pháp là tình sự đệ, Sư hữu sự đệ-tử phục kỳ lao, chớ có lý nào ta lại lấy mắt nhìn nhau mà tạo quang thành bại cho đành hay sao?

Vậy lúc này Chánh-phủ có mở cuộc

vay tiền, thế thì anh em ta hãy đem tiền bạc ra mà cho Chánh-phủ vay đi, liệu được bao nhiêu cho hết bấy nhiêu, trước là giúp cho Chánh-phủ mà bồi đắp nghĩa thầy trò; sau là giúp cho mấy muôn đồng-bào ta bên ấy, là những người vì công-lý vì quê-hương thay thế cho anh em ta mà phải đem thân ra che thành đồ lủ, chịu nhọc chịu nhằn vùi bưng vùi lấm nơi dười chiến-hào, cho có thể lực mà tung hoành với quân nghịch một trận gươm ghê cho rõ phân thắng phụ, nếu để cuộc giặc này mà dây dưa lâu ngày thì dân-tộc trong cõi Đông-Dương ta đây lại tránh đâu cho khỏi hề khốn đốn hay sao? Vậy nay tôi đem hết tấc dạ ngu-thành mà xin cùng các trang thức-giá, hãy suy xét cho cùng những điều quang-hệ chi trọng chi đại về tương lai của dân-tộc Đông-Dương ta thế nào, rồi khuyến nhủ nhau hãy rắng mà cho nhà nước vay đi, đã chắc chắn mười phần, lại dùng luôn dịp này mà làm cho rõ dạ nhiệt-thành cùng Mẫu-quốc đó.

Huống chi quan Toàn-quyển Albert Sarraut là người non hậu, có chí trung cần, lại có dạ mến yêu anh em ta là dân của ngài cai trị. Từ ngày ngài mới bước chơn lên đất Việt-Nam này thì ngài băng đầu đầu nơi lòng, cần cần nơi chí, dốc lo mở mang sự giáo-dục thêm mà điều đặc anh em ta cho mau tiến hóa, thế thì cái cảnh-trạng của quốc-dân ta về trong lại thế nào, anh em cũng rõ thấu.

Đến nay cuộc vay tiền của quốc-dân trong cõi Đông-Dương đây thì Chánh-phủ Đại-Pháp trông cậy nơi ngài, mà bởi ngài cũng hết lòng tin cậy anh em ta, nên ngài đã hứa với Chánh-phủ rằng thế nào cũng thành tựu.

Ấy vậy thì xin anh em hãy rắng mà làm làm sao cho quan Toàn-quyển ta đang toại thừa lòng trung tín của ngài đã hứa với Chánh-phủ phen này, cho khỏi bối rối trong lòng vì e thất tín cùng Chánh-phủ, thì ngài ắt dựng thành thời tri hóa mà lo mở mang thêm nhiều điều cần-ích cho quốc-dân ta, nếu anh em mà giả điếc làm ngơ, thì về sau anh em còn dám ước mong chi được nữa.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Cuộc ảnh-hí

tại dinh quan Toàn-quyển

Hôm chúa nhật rồi đây nhằm 18 Novembre 1917 tại dinh quan Toàn-quyển có bày tiệc thết đãi các ông nghị-viên hội-đồng Thượng-nghị. Lúc tiệc vừa mãn có bày cuộc hát bóng tại dinh cho các quan lớn ấy xem. Tôi xin nhắc cho khán-quan rõ rằng quan Toàn-quyển Albert Sarraut là người rất non non hậu; độ lượng khoan hồng, mỗi khi ngài có trừ nghị được những điều chi mà lợi dân ích quốc, thì ngài chẳng hề quên các Bảo-quán chúng tôi, cho nên đêm ấy ngài cũng có mời đủ các vị Chủ-bút Tây và Nam được đến dự xem cuộc vui và hữu ích ấy.

Nguyên cuộc hát bóng này là gốc của quan Toàn-quyển bày ra trong khi ngài đi viếng đất Cao-man, và vua Cao-man có bày nhiều cuộc lễ rất trọng thể mà nghinh tiếp ngài.

Kể hát qua đến lúc ngài ngồi xe hơi, hoặc cỡi ngựa đi viếng các sở vườn Cao-su Suzannah, trên miệt An-lộc, dải theo đường xe lửa Saigon-khánh-hòa, mấy sở ấy khi xưa thì rừng buội cộp hùm ở mà thôi, mà ngày nay người ta đã mở mang ra hơn tám ngàn mẫu, trông rông có một thứ Cao-su, mà lúc này thiên-hạ còn đang phá rừng dọn gốc trồng thêm ra hoài. Chẳng bao lâu đây Đông-Dương ta sẽ trở nên giàu thịnh biết là ngần nào!

Vì vậy cho nên quan Toàn-quyển mới dạy chiếu ảnh các môi tài-nguyên các nghề lợi-ích trong cõi Đông-Dương này dựng gửi về Tây cho các nhà hát bóng diễn ra cho thiê-hạ coi, có ý tỏ sự giàu thịnh đất Đông-Dương ta cho Chánh-phủ biết ngõ hầu ngày sau cho Ngài dễ bề mở mang thêm nữa. Ngài lại hứa rằng ngài còn tính chiếu ảnh cho hết các nơi công-nghệ cơ xảo như máy mỏ kim, máy nơ làm thuốc hút, nhà làm hộp quẹt, máy sở thuộc da, cùng các nhà trường, nhà thương, và nhà Bảo-sanh Bảo-sáng vân vân.

Xem bấy nhiêu đây thì chúng ta cũng đủ rõ thấu cái tôn-chí của quan Toàn-

quyển là chủ ý có một đều khai hóa cho quốc-dân trong Thuộc-địa này mà thôi. Ấy vậy thì chúng ta cũng nên thành tâm khấn đảo cho ngài mạnh giỏi sông lâu, vĩnh trấn cõi Đông-Dương này mà điều đặc mở mang quốc-dân ta cho mau tiến hóa.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

Nos frères Annamites! Souscrivez à l'emprunt national, c'est pour montrer notre reconnaissance envers la Mère-Patrie.

Đại-Pháp dân quốc

Tự-Do. — Bình-dẳng. — Đồng-bào

Ngày 23 Octobre 1917
Huỳnh-Khôn
khiên
Quan Thị-Sự
Số 839 tại Saigon
457 tại phòng án của
quan Chương-Lý.
Án Tòa trên hiện
diện xử y án Tòa
Sơ một phần cái án
Tòa Sơ một phần.

Lục sao bốn chánh
tại phòng điện án
Tòa phúc án cõi
Đông-Dương
—
Tòa phúc án cõi
Đông-Dương (phòng
xử việc hình), xử
đoán về việc hình
người hôn-quốc.

Trong vụ một đảng là tên Huỳnh-Khôn, làm Đại-lý cho tiệm "Tang-Thanh" cha nó là Huỳnh-Khoan đã từ trần và mẹ nó tên chi chẳng rõ, bài thuê của nó số 168.577 hiệu, nó làm nghề buôn bán, niên canh hai mươi bảy tuổi, sanh trưởng tại Hội Gia, Triều-Châu, (xứ Trung-Huê), cư ngụ tại Saigon, đường mé sông Bên ngé (quai de Belgique), không có nghiệp hôn gia thú, hay chữ, tiền nhứt chẳng mắc án, nay nó kêu oan về một cái án của Tòa Hình Saigon xử có mặt nó đến hầu hiện diện, hôm ngày mười sáu, tháng tám tây, năm 1917, phạt nó năm trăm quan tiền vạ.

Vì bởi tại trong châu thành Saigon, hôm ngày mồng sáu, tháng hai tây, năm 1917, vậy nhằm lúc từ thời-đại ấy cho đến nay là lúc nó chưa thoát khỏi chỗ

buộc tội, mà nó đã làm xảo trá hay là toan tính làm xảo trá, gạt thiên hạ phải lấm về tánh chất căn bản môn nước mắt, cách pha làm nước mắt, hay là cách dùng các món vị đồ chi ích mà làm ra thứ nước mắt của nó đã bán hay là của nó đã giao cho người ta bán, thứ nước mắt ấy chẳng theo y như bài-toa của Nhà-Nước đưa ra mà làm nước mắt kiêu, có thể lệ định rồi và nước mắt ấy chẳng có tư-chất căn bản theo như thế lệ nói đó đã buộc phải có;

Và Tòa Sơ xử như vậy vì bởi lấy theo điều thứ nhứt trong mặt luật ngày mồng năm, tháng tám tây, năm một ngàn chín trăm lẻ năm, cùng điều thứ nhứt, điều thứ hai, điều thứ ba và điều thứ bốn trong lời nghị-định ngày hai mươi mốt, tháng chạp tây, năm một ngàn chín trăm mười sáu, mà buộc tội;

Nay tên Huỳnh-Khôn hôn thân có đến hầu;

Và đảng khác là quan Thị-Sự, bị cáo trong vụ Tên Huỳnh-Khôn kêu oan;

Vụ thứ nhì. — Một đảng là quan Chương-Lý tại Tòa Phúc án cõi Đông-Dương, là người kêu oan về án Tòa Sơ đưa ra trên đó;

Và đảng khác là tên Huỳnh-Khôn, có hai danh kẻ tố cáo trước này, làm cáo trong vụ của quan Chương-Lý kêu oan;

Vụ này có quan kêu ra hội xử trước mặt non-dân trong ngày hôm nay;
Khẩn xét non thân người phạm non xong rồi, Tòa làm tới khoản đối nại;
Quan Đông-lý Lafontan de Goth làm lời phúc thăm trong vụ này;

Người phạm đã bị quan hỏi tới và nó tỏ bày các lý sự mà bình vực mình;

Quan Thị-Sự phản tường cho Án-quan nghe về các khoản của ngài nài xin buộc tội;

Quan Đông-lý hỏi phạm non vậy chớ nó có muốn bằm thêm điều chi mà bình vực nó hay là chẳng, thì tên phạm non ấy bằm nói phiến sau chót;

Xong rồi và nội hồi đó, Tòa Phúc án đã lên án như sau này:

Án. — Tòa phúc án.

Đã có nghe quan Đông-lý Lafontan de Goth làm lời phúc thăm;

Đã có nghe quan Thị-Sự nài xin buộc tội;

Đã có nghe phạm non phân giải và bằm các lý sự mà bình vực mình;

Chiếu theo lời của quan Chương-Lý hôm ngày mồng chín, tháng mười tây, năm một ngàn chín trăm mười bảy, đã kêu oan, vì bởi ngài thấy hình phạt của quan án Tòa Sơ đã xử là nhẹ lắm;

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

Chiếu theo án Tòa Sơ xử việc hình tại Saigon, đã xử hiện diện hôm ngày 16, tháng tám Tây, năm 1917;

Chiếu theo vụ của phạm nơn đã kêu oan hôm ngày mồng 10, tháng chín tây, năm 1917;

Xử đoán trước mặt nơn dân và có mặt phạm nơn ứng hầu hiện-diện, về việc hình;

Sau khi thương nghị về vụ này tuân y luật phép;

Theo thức lệ:

Tòa Phúc An chấp vụ của tên Huỳnh-Khôn kêu oan và vụ của quan Chương-Lý kêu oan, bởi vì vụ kêu oan ấy làm trùng thể cách;

Về chánh vụ:

Luận vì bởi có tra vấn, nên truy quả bằng cơ rằng: tên Huỳnh-Khôn có tội làm xáo trá bay là toan tính làm xáo trá gạt thiên-hạ phải làm về tánh chất căn bản môn nước mắm, cách pha làm nước mắm, của nó đã bán, hay là của nó đã giao cho người ta bán, thứ nước mắm ấy chẳng theo y như bài-toa của Nhà-nước đã đặt ra mà làm nước mắm kêu, có thể lệ định rồi.

Luận vì vụ này lập bằng như vậy, trùng nhâm chỗ tội của Nhà-nước đã định trước và dạy phải phạt y theo điều thứ nhất, mặt luật ngày mồng một, tháng tám Tây, năm 1905 và điều thứ nhất, điều thứ hai, điều thứ ba và điều thứ bốn, trong lời nghị định ngày 21, tháng chạp Tây, năm 1916, mà Tòa Sơ đã chiếu ra mà xử trong án của Tòa Sơ;

Về khoản gia hình trị tội:

Luận vì hình phạt của Tòa Sơ đã xử, thì xem ra chẳng đủ công-lý; vì tại vụ này là việc nặng nề và các việc bởi vụ này mà ra cũng là nặng nề, vậy có lẽ Tòa Trên nên chấp xử đến vụ của quan Chương-Lý kêu nài, là Tòa Trên phải gia tăng hình phạt và phải xử phạm nơn bị lao tù; Nhà-nước lo bảo-thủ việc vệ-sanh của nơn-dân, thì điều trọng nhất của Nhà-nước phải làm, là: phải sửa phạt một cách nặng nề những tội làm mạo-trá món vật thực của nơn-dân khắp xứ thường dùng, là món nước mắm và Nhà-nước phải bảo thủ hoàn-toàn

việc công-nghệ của đoàn-dân lương-thiện và phục-tùng pháp-luật đang lo làm ra món thể sản ấy, là một món rất to-trọng, gồm mỗi lợi bạc tiền của bôn-quốc, và phần đông nơn số trong dân-cư ở theo sông biển, nhờ món thể sản ấy mà chi-độ gia-nương;

Bởi các cơ ấy:

Tòa Phúc An xử y án Tòa Sơ của người ta kêu oan đây, về khoản án Tòa Sơ ấy luận tội và gia hình theo pháp-luật; Nay Tòa Phúc An sửa án Tòa Sơ ấy về khoản trị tội, thì Tòa Phúc An xử phạt Huỳnh-Khôn phải bị tám tháng ngục hình và phải bị ba ngàn quan tiền phạt, y theo các bài chánh văn pháp-luật có hải ra trước này;

Tòa Phúc An dạy phải điển nghĩa án này r chữ nho và chữ quốc-ngữ, mà gắn tại nhà công-sở chỗ gia-cư của người bị-án và tại chỗ gia cư của nó, và gắn đề tại hai nơi ấy cho đủ bảy ngày trọn;

Tòa Phúc An phán dạy rằng: Lại phải đăng nguyên bản án này vào hai tờ nhật-báo biểu là: « L'Opinion » và Le Courrier Saigonnais », cùng phải ấn hành bài diễn nghĩa án này ra chữ quốc-ngữ vào trong báo-chi « La Tribune Indigène » và tờ « Nông-Cổ Min-Đam ».

Tòa Phúc An dạy phải đăng báo án này trong các tờ Nhật-báo có nói tên đó, đề trọn bốn tuần liên tiếp mới thôi;

Tòa Phúc An xử Huỳnh-Khôn phải chịu bạc tụng lệ về vụ tổn-phí đăng báo và gắn án này;

Tòa Phúc An lại xử Huỳnh-Khôn phải chịu bạc tụng lệ tại Tòa Sơ và tại Tòa Trên, tính ra là bảy mươi chín đồng, 5 cật, tám chêm, trong số bạc ấy chẳng có gồm về gia bạc án này và các cuộc tổn-phí sau;

Tòa Phúc An định, nếu có giam thâu thì dùng bạc nhẹ hơn hết đã cũ trong luật;

Tòa Phúc An dạy phải thôi hồ đồ tang cho nguyên chủ;

Bởi vì phạm nơn là dân Trung-Huê, nên có thầy Hock-Teck đứng thông ngôn mỗi khi có điều chi hữu ích.

Án này làm ra và đọc như vậy bởi Tòa Phúc An còi Đông-Dương (phòng thứ nhất), xử đoán về việc hình, trong hội xử trước mặt nơn dân, ngày hôm nay là bữa thứ ba trong tuần, nhằm bữa 23, tháng mười Tây, năm 1917, đã tế trụ tại Nha-Môn công-án thành Saigon, có các quan sau này ngồi xử, là:

Ông Lafontan de Goth, nghị sự tại Tòa Phúc An còi Đông-Dương, kiêm chức Đông-lý quan;

Ông Ganivenq và ông de Saint-Michel Dunezat, là hai quan nghị sự tại Tòa Phúc An ấy, ngồi thẩm án;

Ông Potier, quyền Tá nhự quan;

Ông Trương-vĩ h-Trường, Tùy-biện

điển án.

Vậy bôn chánh án này có quan Đông-lý và Tùy-biện điển án ký tên.

Ngoài là bôn chánh có cước sao như vậy: Vào sổ sách phân tro g phòng thứ ba tại Saigon (tây ở việc in), ngày mồng năm, tháng mười Tây, năm 1917. Tờ thứ 30, số 16.

Thiếu chủ: Guin cát sáu chêm. Ký tên: Desbars.

Bản án này có dò lại và phát ra cho quan Chương-lý Đề hình tại Tòa Phúc An Saigon, ngày mồng mười Novembre 1917.

Thay vì quan chánh Điền-án Tòa Phúc An còi Đông-Dương,

Ký tên: FRANCE.

Dịch y theo án:

Thông-ngôn hữu thế, J.-B. Bùi-min h-Đường.

Kiểm Duật:

Quan Kiểm-Đốc Niết-Ty Dịch,

Ký tên: A. LALLEMAND.

Coût:

5 roubles... 4 \$ 00

Saigon, le 19 novembre 1917.

Anh em! Anh em muốn tỏ lòng biết ơn cùng Mầu-quốc, thì hãy cho nhà-nước vay đi.

Bài diễn-thuyết của ông Outrey

Là quan Thân-sĩ Nam kỳ đọc bữa tiệc rượu Khánh-thành của hội Báo-chương dâng cho quan Toàn-quyền, buổi tối 30 Octobre 1917.

Bản quan Toàn-quyền,

Nhờ cuộc tuần-diễn của hội Báo-chương Nam-kỳ thiết lập hôm nay mà khánh hạ ngài đây nên tôi lấy làm may-mãng gặp dịp mà trần-tố cùng ngài đũa trường thập-mục. Bởi tôi là người báo-cử của Thuộc-địa và của hội Báo-chương, vậy tôi kíp thừa cơ-hội, chẳng những là tỏ bày với ngài các sự mơ-ước của hội Báo-chương, lại còn tỏ cáo luôn ít điều hi-vọng chung, xin ngài vui lòng nạp dụng.

Chỉ ở hội Báo-chương này, ngài đã vui lấy phần bàm mà làm Hội trưởng danh dự, trong đó tôi đã làm hội-viên danh-dự lại làm hội-viên ban-hành nên tôi phải kính niệm tổ-trần cho ngài trông lăm, chớ cái hội này tôi xem ra nó phải hoá-sinh nhiều cơ-huyền-diệu, vì hằng thiết nó đặt ra mà siết chặt giây thân-ái của bạn Báo-chương và báo-chữ các mối lợi-quyền về thân, chất, nghiệp; lại thêm báo-toàn phần trí-lý cho nhau. Bã biết, mỗi người sẽ giữ trọn phầ tự-do bao-biêm và quyền khản-duyet riêng, là món thông-dong của nhà soạn báo; nhưng vậy nhờ cái hội Báo-chương mới lập ra đây, chúng ta cũng có dịp thương mà rập nhau, chùng nhau tìm đều xứng đáng, ngõ hầu bạn Báo-chương cứ nơi đâu ích lợi, nơn-nghĩa mà làm.

Đã gánh vai triều đình lại vào hàng nhật-báo, thì ngài đã rõ thông phận sự của nhà soạn báo là đường nào; nên tôi định chất, rồi đây ngài sẽ triêng tận tình thảo mà phân-biện nó cách rõ-ràng.

Cho hay, để thiên hạ sát-luật nhau thì thế nào cũng là một cách chắc chắn hơn hết, nên chúng tôi ước xin ngài hạ-lệnh cho quan viên phụ tá dưới tay ngài, phải để cho người bình luận mình mà biện phân phải trái, chẳng nên tỏ chút dúng-dàng. Khác nào xưa nay ngài đã

bôn thân chịu phần công luận ấy; thì cũng nên ước cho bà g viên-quan lấy đó mà soi, đừng có để cho tùy thích báo-chương, tôi cầu nguyện ngài phê y lời xin khi trước của bạn tư-vấn tôi là M. Joseph Ferrière, là người bất hạnh mà ông chủ-hội nhắc nhớ ngài, làm cho tôi xiết bao xúc động tâm tình. Sở dĩ là xin ngài thiết lập tại soái-phủ Đông-dương một phòng nhật-báo cho rõ-ràng, cách nào cho, báo-nơn bước vào mà khỏi đều bành-bủi, lại được nghinh-tiếp và cấp-dưỡng cho nào là tin-tức kỹ-cần, nào là sự-tích hàng hời; vì việc ấy duy có một mình chánh-phủ đủ thể mà làm. Cũng là một thể vững vàng hơn hết mà tránh sự sơ-lược của nhà báo thường đem ấn-bành tư-sái, làm cho ngài đôi phen chẳng được vừa lòng.

Xong vụ hội Báo-chương, bây giờ xin ngài để cho tôi tỏ trần về các vấn-đề cần cấp cho Thuộc-địa. Trước hết tôi muốn tỏ cái tất-thành của những trang vì có chỉ lo ấn về buổi trước-lai cho Thuộc-địa nên tôi đã chia phần y-kiến của ngài đang suy nghĩ và bàn bạc lo cho thành-trụ cuộc tân-tạo thuyền bè cho còi Đông-Dương. Và chẳng, chẳng phải lo có mỗi đều đi mua thuyền bè

dam vé mà gọi xong gọi đủ, lại còn phải ráng làm sao lập ra cho đặng xưởng trại đóng tàu nơi Thuộc-địa này.

Tôi vẫn biết ngài đã có trí biện trước cho đời đặng thuận-tiện, nhưng tôi lại muốn đưa đò-hội, ngài nên phân-minh cái tiền đồ của ngài, kéo e chúng dân ngỡ rằng ngài đã bỏ qua chỉ lớn. Chớ bây giờ cả toàn-cần, chư quốc đều có tạo lập biết bao nhiêu xưởng trại đóng tàu, mà thế nào Đông-Dương ta địa thế mình mông, tay thầy thợ sáng sáng lại khéo mà lẽ nào chẳng lo bề lập xưởng đóng tàu trong địa phận được sao! Tôi có thuật cho ngài nghe các điều tôi nghiệm xem bên Nhựt-quốc, trong lúc tôi sang nước Nhựt mới rồi, và lại kể biết bao nhiêu điều mà đồng-minh Đông-á lo về vụ ấy. Ngài khi cũng đừng biết rằng buổi này bên Nhựt-quốc lo đóng tàu bè, mỗi kỳ chẳng đầy 4 tháng mà rồi huyền thiên hải-thoàn, chớ mỗi từ 10 tới 12 ngàn tấn (1 tấn = 1000 kilos), và người Nhựt, b. đi kia hỏi còn học theo ta mà làm thuyền bè; chớ ngày nay làm đến nhiều đều to tác mau hơn Đại-pháp bội phần. Tôi nhớ tới đã có tỏ cho ngài hay rằng trong năm 1913, số trọng tải thuyền bè nước Nhựt lần hơn 2 phần, rồi qua năm 1916 lại trở thêm tới 9 phần. Và lại nước Nhựt khi

Thuốc hút
biệu
CÀ-LÔP
(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hỏi mua
thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi.

chưa giặc, mới có 9 trại đóng tàu mà ngày nay kể hơn 29 trại. Vì muốn phò-bày tỏ rõ cái sức nông nã của nước Nhật, hôm nay tôi xin nhắc lại các lời tôi đã biên vào tờ báo kia ngày nọ. Thuở tôi phụng sứ qua đến triều Tokio, (kinh-dô nước Nhật) tôi có gặp tại dinh quan Thống-sứ M. Regnault, ông Asano là quan chủ-trị-quản Công-ty hải-thuyền Toyo Kisen Kisha. Ông Asano nghe rằng chánh-phủ Nhật-quốc mở rộng ơn cho phép tôi thông nhập các đồn sừng, tàu vào viêng mấy trại thuyền của ngài nơi Tsurumi, cận miêng Yokohama.

Việc tôi thấy tương-tận, nay xin chép y gốc ngọn. Trong tháng 7 năm 1916, ông Asano có mua tại Tsurumi một cuộc đất rộng chừng 120 mẫu, tính cất trại đóng tàu. Từ tháng 7 đến tháng 11, người lo sửa dọn đất các cho hoàn thành, nào là bồi trồng, xẻ mương, sửa vực. Hồi tháng 11 năm 1916, nhờ xem trong mấy bức cảnh-dò, tôi thấy rõ ràng cửa ra lập dựng tòa nhà cửa nào, chỉ có ít đồng vật-liệu nằm đó ngùn ngụt mà chờ ngày. Rồi qua tháng 6 năm 1917, khi tôi sang thành Tsurumi, thì hết 97 mẫu đã cất chập nứ rồi, chỗ thì hoàn thành, có an-bài này mọc, chỗ thì mới làm phần nữa. Còn bao nhiêu đất trống thì biết lộ dọc ngang, hoa-gông (Wagon) tới lui nườp-nượp. Tôi thấy hiện diện 1 cái máy quay đồ to tát (grue) sức kpiên đôi 1 lần tới 3 lần, 5 cái cữ đôi 6 lần và 8 cái nữa trí dài theo mé vực, cao ước 38, 40 thước, cánh dài đã duột cũng có 35, 38 thước, cữ nổi đồ nặng đỡ cao ngất cánh.

Khi tôi viết đó, nhâm, lúc đóng tàu. Trong trại tính làm 12 cái lương tàu có 2 cái tới 265 thước, để làm tàu lớn, chỗ 30 ngàn tấn; Trong số 10 cái lương đó thì 5 cái đã thành hình. Theo lời của quan cai xưởng Tsurumi thì có một cái khởi lam hồi 11 tháng 2 năm 1917 mà nay đã thả xuống sông rồi trong thượng tuần tháng 7.

Kể từ tháng 7 sắp dần về sau, cứ mỗi tháng thì mỗi cho x ống sông một chiếc, trọng tải ước chừng 10, 12 ngàn tấn. Nếu vậy, xưa ta đã dẫn néo cho người Nhật

lần hồi mà cất cái đại-đồn Yokosako. lại diu dắc cho lên mấy nất cao vọi trong Hoàn-âu, nay tưởng đầu ngái, đầu tôi cũng chẳng nghe, lý nào mà không nỗ lực đặng sửa sang cho Nam-kỳ các cuộc làm thuyền bè, đầu chẳng lớn lắm, chớ ít nữa là đơn đơn mới phải chớ.

Tôi cũng muốn tỏ cùng Ngài đôi điều về sự lập cho mau thành tựu cái nhà mát tại Langbian (Lâm-viên) và tại Cap-Saint-Jacques (Vũng-lâu).

Cuộc chinh chiến bên Âu-châu đang lừng lầy, hãy còn lâu dài, liệt-vị sĩ, nông, công, thương ngụ nơi Thuộc-địa này, buộc mình phải rứ lại đây lâu dài, vậy ta phải lo liệu làm sao cho chúng ta có thể mà chịu đự g phỏng thổ hao kém, nặng nề của xứ Nam-kỳ. Ấy vậy, Chánh-phủ cũng nên gia tâm mà lập cho thành tựu nhà lừng gió tại Langbian và nhà-quán tại Cap-Saint-Jacques đặng mà giúp mọi người được đồng hưởng chung cái khí thanh mát mẻ.

Ngài cũng đự biết rằng chẳng phải bao nhiêu phương tuê rất ọp hời đã dùng thuở nay mà Ngài làm nên một phần qui-trọng cái Tiên-dò này, xin ngài cho tôi ít hết lời lấy làm vinh diệu cho sự chánh-trị của ngài lắm, song lẽ phải chuẩn phát đủ công nho mà lập cho thành tựu nhà mát tại Langbian và Cap-Saint-Jacques ngõ hầu người Langsa và gia-quyên ta bị lao lực vì phong-thổ Nam-kỳ được dưỡng sảng và ngụ xứ này được lâu dài trong buổi này.

Ấy vậy, chúng ta hãy làm nhà mát tại Langbian trở nên kinh dinh, đồ sộ như là nhà mát Baguio của người Huê-kỳ lập ra trong mười một năm hoàn thành trên nền đất cao chừng 1.400 thước. Xứ Baguio này là chỗ rừng bụi quanh hu như Langbian vậy, song đường đi lấy làm cam go hơn nữa, mà người Huê-kỳ làm nên một cái kinu-thanh rất đẹp để làm. Thành nững gió Baguio này mỗi năm tiêu công nho thâu được 25.000 người bạc và số dân đông được 30.000 người.

Còn tại Cap-Saint-Jacques, muốn làm cho nổi danh tiếng thì nhà-nước phải

sắp đặt lại như thuở trước là lập nhà-q án hững gió (Hotel-Sanatorium) được chừng 65 phòng ngủ để chur-vị Sai, on ra đó mà giải lao và hững gió vài ngày gần mé biển.

Tôi muốn chỉ cho ngài rõ biết rằng Cap-Saint-Jacques ngày nay thì là một cái Đồn-lũy, mà 18 năm rồi bị một vị Toàn-quyên trước ngài, cố ý làm cho bại hoại quyết để lo lập nhà mát Langbian mà thôi. Song kể từ năm 1899, Cap-Saint-Jacques đã phú thát cho Võ-ty tự chuyên tự dụng, mà không thấy sắp-đặt xứ Langbian cho dân sự được an nghỉ nơi đó.— Bấy giờ ngài đã tỏ ý quyết muốn lập tất thành nhà mát Langbian nhà mát này tôi lấy làm đặc chí lắm. Song tôi xin ngài chẳng nên bỏ Cap-Saint-Jacques là chỗ dân sự Saigon mong đến đó mà giải lao. Nhà-nước không lẽ không đem lòng lo lắng mà lập nha mát tại Cap-Saint-Jacques như nhà mát Đổ-sơn tại Bắc-kỳ vậy.

Vả lại nhà mát Langbian và Cap-Saint-Jacques cả hai đều ứu ứu, cái này không làm bại cái kia được là vì mỗi chỗ đều có sở dụng khác nhau.

Xin chur-tôn miêng lời vì tôi này giờ trần tổ đã lâu làm cho nọc lòng chur-ton. Nưng mà tôi xin quan Toàn-quyên cho tôi tỏ rằng kể từ ng-y nay ngài được trông cậy Nhật-bào giúp sức cuo ngài làm nên các đứ sở vọng của ngài mà ngài quyết đem hết cái niềm-thanh hết lòng can can mà thi thố.

Tôi cũng xin tỏ cùng ngài rằng Thân-sĩ Nam-kỳ sẽ dùng diệp may-máng mà giúp ngài làm cho thành-tựu cái Tiên-dò của ngài. Tiên-dò này tôi lấy làm hân hạnh mà đự vào là vì nếu ngày nào mà ngài thành công được thì xứ Đông-dương ta trở nên thanh vượng.

Trước khi dứt lời, tôi xin chur-tôn ghé mắt vào chiến-tràng bên Âu-châu và cảm tạ Đông-minh và quân-sĩ rất can đứm của ta, đang tá đứ ứu xông mà lo cho ta được đại tuáng vì công-lý, vì Tự-do chang những cho bọn Đông-minh ta mà lại cuo khắp cả nưon-quân trong hoàng-cầu thế-giới.

Nhứt ngôn khả di hưng ban

Trong kỳ nhóm Hội-đồng Quản-hạt mới rồi đây, chur-vị nghị-viên hân-quốc có ước xin nhiều điều, mà trong ấy duy có lời của ông Diệp-văn-Cương xin Chánh-phủ thiết lập trong mỗi tỉnh một cuộc Kim-Cốc xã-hội như tại tỉnh Mytho, là lời có ích hơn hết cho sự khai quang tái-nghuyên, bảo thủ nông-lợi trong cõi Nam-Việt này.

Người Nam-kỳ xưa nay chỉ ịnh nghiệp nông mà sanh lợi. Vả nông-vụ là một cuộc lý-lại hao đại trong Thế-giới, cũng chẳng thua kém chi cuộc Thương-cổ cùng là công-nghệ. Nếu người Nam-kỳ mà biết cải cách nghiệp ấy, gieo trồng cho hết 5 triệu mẫu đất, gìn giữ cho trọn mỗi lợi cốc mè, khai sáng cho hết các loại thổ-sản, thì cũng đủ mà phú túc với người được.

Tệ thay! trong Nam-kỳ đất làm ruộng lúa được-tổng kể có gần ba triệu rưỡi mẫu, mà số cây cấy mới có một triệu hai chục muôn mẫu mà thôi, còn hơn hai triệu mẫu thì bỏ hoang nhân cho có mọc. Người Annam cũng rõ biết nông vụ là một mỗi lợi lớn, cũng biết ham hố trọng sự gieo trồng vậy, song bởi chưa rõ nghĩa hiệp quán, không cải lương bản nghệ, nên cái nguồn lợi to tác về phần nông-vụ mở mang không được thông, còn cái căn bản quý báu về phần cốc mè lại giữ gìn không vững nữa. Người Nam-kỳ mà muốn tân hóa chur-môn, trước hết nên lo tính thế nào mà khai phá cho hết những ruộng đất còn bỏ hoang và thâu hồi quyền-lợi cốc mè đã bị chúng nắm.

Ái ai cũng thấy rõ rằng cái nưon-nghiep bịnh nguyên trong xứ này là chỉ: 1 thiếu nưon-công 2 thiếu tư-bồn; bỏ thiếu cả hai ấy nên khai phá ruộng không hết, bởi thiếu tư-bồn mà chỉ dụng nên mỗi năm gặt rồi phần nhiều mới bưng bả mà bán lúa chẳng kể chi giá cả.

Cách bốn năm năm nay có một ít ông cao kiến như ông Đốc-phủ Chung ông Huyện Lượng ở Mytho dòm thấy bịnh nguyên ấy, nên ra công táng thành một

cuộc Kim-Cốc xã-hội, chớ ý giúp cho điền chủ trợ g lĩnh có vốn mà gieo trồng, có thể đặng khỏi bán lúa đồ tháo mà mất lợi. Người thuộc trong xã-hội này hề thiếu vốn thì đến đó thể chưng ruộng đất mà vay bạc. Sự cho vay thì ăn lời nhẹ nhàn, cho mác hơn trên Đông-Dương ngân-hàng mỗi trăm chừng vài đồng đặng lấy lời đứ lên pi mà thôi. Còn người trong hội qua mùa gặt rồi, thiếu bạc đặng đóng thuế, hoặc trả nợ, hoặc chi dụng trong nhà, mà ngặt lúa rẻ, nếu đem lúa ra bán e mất lợi nhiều, thì chớ lúa đến kho của hội mà gởi rồi lấy mẻ nhắm bạc đem về dùng đỡ, chừng nào lúa phát giá, mình muốn bán thì mình cho hội hay người ta bán cho. Số tiền bán lúa ấy hội lấy lại cái số đã đứ trước cho mình và lấy số lợi cũng số đứ phi gìn giữ lúa rồi đứ đứ bao nhiêu thì trả lại cho mình hết. Bởi Kim-cốc xã-hội đã lãnh cho vay bạc mà lại còn lãnh gìn giữ lúa nữa, nên mỗi tổng phải lập hội nhánh phần sở mà coi phần cho vay và phải cất vựa mà trữ lúa.

Kim-cốc xã-hội Mytho lập mấy năm nay làm ích lợi cho mấy diên-chủ trong tỉnh rất nhiều. Nhờ có cuộc hay đó, nên những kẻ mua bán lúa bả làm eo rách mà mua rẻ nữa, dần trong tỉnh này năm

trộn cái quyền-lợi cốc-mè được. Vì thấy cuộc lập năm trước ấy được kiết quả ngày nay như vậy, nên ông Diệp-văn-Cương mới đứng giữa phòng quản-hạt Hội-đồng mà xin hành trưởng cùng trong các tỉnh Nam-kỳ đặng quốc-dân tự chủ cái nguồn lợi lớn, ngõ ịnh nưong lần bước vào tương tấn hóa.

Đã biết người Việt-Nam thiệt-nghiep chưa quen, trí-lực chưa rộng, nên muốn làm việc chi cũng phải do nơi thầy là Đại-pháp mới được vững bền thành tựu. Song cũng phải biết Chánh-phủ đa đoan công vụ, nếu quốc-dân ta mỗi việc đều nạnh Chánh-phủ khởi mới theo, hoặc đựi Chánh-phủ ra lịnh mới làm, đường ấy thì chẳng là nhọc lòng cho Chánh-phủ lắm ư? Nói tỷ mà nghe, vì như có một tên học trò kia đến thọ giáo với ông thầy nọ, hề thầy dạy tờ sách nào thì mới chuyên chỗ đó, còn tờ nào không dạy đến thì không thêm ngó vô mà chi, học rỏ mà giữ tánh thật thà như thế thì sao gọi rằng mẫn đạt?

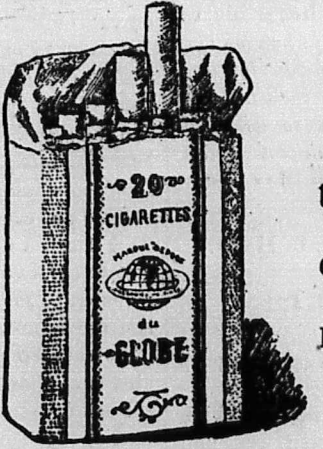
Ấy vậy người trong Nam-kỳ mà muốn mở cho rộng cái nguồn lợi nông tang, muốn giữ cuo trọn cái mỗi lợi cốc-mè, thì trong mỗi tỉnh mấy ông kiến-thức khá lấy hiệp-bần chương-trình của Kim-cốc

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LỘP

(TRÁI ĐÀT)

Mùi nó thơm
tho diệu dàng
chẳng có thứ
nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trứ mà thôi

xã-hội Mythe mà coi, rồi xướng ra rử ren nghiệp-chủ trong xứ đầu lưng đầu vốn lại mà táng thành cuộc đại ích đại lợi ấy. Việc xong rồi mới trình tờ hiệp-đồng cho Chánh-phủ xem đăng xin các người viên-chức thông thạo coi sóc sổ sách và học tiền cho hội.

Lúc này là lúc Chánh-phủ đương sốt sắng lo phương chước đặng quảng-khai cuộc lý-tài trong Nam-châu. Nếu quốc-dân trong mỗi tỉnh đồng chí thấy với ông Diệp-văn-Cương, đầu đầu đều xướng ra mà thiết lập Kim-cốc xã-hội, thì chẳng những là đẹp ý Chánh-phủ mà thôi, mà cũng giúp cho quê-hương được nhiều trong đường tân-hóa. Xin đồng-nhơn lưu ý.

Biểu-Cáminh

Muốn cho mau toàn thắng mà chung hưởng cuộc hoà-bình, thì phải cho nhà nước vay, đừng nghi ngại.

Trường Nông-nghiệp và Lâm-nghiệp tại Bến-cát

Bốn-quán mới thấy một tờ châu-tri của Chánh-phủ nói về việc lập trường tại Bến-cát (Thudaumot) mà dạy quốc-dân ta trong việc làm ruộng, trồng cây và sửa rừng. Và vấn-đề này rất hợp với lòng chí của bốn-báo. Nên bốn-báo lấy làm hân hạnh mà ăn hành tờ châu-tri này ra sau đây cho khán-quan rõ thấy cái thanh tình mỹ-ý của Chánh-phủ lo lần trong sự khai dân-trí, quần dân-tài nơi quê-ước ta là dường nào.

N. C. M. Đ.

CHAU-TRI số 191

Saigon, le 5 novembre 1917.

Quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ, kính gởi cho các quan Tuam-biện chủ-tỉnh, quan Đốc-lý Thành-phố Saigon, và Chợ-lớn cùng quan Đốc-lý sở Giáo-huấn trong Nam-kỳ.

Muốn cho xứ Nam-kỳ chung hưởng sự thiết-học theo chương-trình của quan Tổng-Thống Đông-Dương Toàn-quyển sắp đặt, vậy tôi đã định lập một nhà trường dạy cách làm ruộng và cách đặng làm tại Bến-Cát, thuộc tỉnh Thủ-đầu-một vì chỗ ấy ở gần rừng và lại có đất để gieo trồng theo cách phương Tây và có đất làm ruộng lúa tốt được nữa.

Nhà trường này đã khởi sự cất và qua tháng tư này năm tới thì khởi dạy được.

Sự dạy dỗ thì dạy thí, còn học trò ăn cơm và ở học cũng khởi trả tiền.

Học trò mỗi tháng lại được lãnh tiền phụ cấp 6 đồng bạc mà xài vật. Niên hạng về tốt nghiệp thì định là hai năm, trừ ra mấy lúc bãi trường.

Sự dạy dỗ thì những việc thiết hành và những trò nào có bằng-cấp sơ học (certificat d'études primaires) hoặc là nghề nghiệp và nói tiếng Langsa được thì học được hết thầy. Còn sự dạy dỗ cao rộng hơn có xen môn hóa-học thì về phần học-sanh trường cao-đẳng canh-nông và đặng làm đã lập trong chương-trình trường Đại-học Đông-Dương học mà thôi, bởi vì những học sanh này thì buộc phải có bằng-cấp từ-ai hoặc bằng-cấp cao-đẳng-học. Học trò nơi trường thiết-nghiệp này chừng học mắng niên hạng và thi đầu thì sẽ được lãnh một cái bằng-cấp tốt nghiệp của quan Đốc-lý sở Nông-vụ và Thương-vụ cho, lại có quan Thống-Đốc Nam-kỳ nhận thiết.

Những người trai tráng bề lãnh được bằng-cấp ấy rồi thì được phép hoặc về nhà dùng sự học-thức của mình đó mà khai phá ruộng đất của mình, hoặc đi xin làm Thủ-lãnh nhơn-công hay là quản-lý nơi các sở trường tía và các sở đặng-làm của người Langsa. Mỗi năm một phần lại được vô giúp việc nhà nước trong sở Canh-nông và sở Kiểm-lâm nơi Nam-kỳ.

Khi học trong năm chót thì học trò lại chia làm 4 lớp đặng cho chúng nó có thể mà chuyên học nghề riêng hoặc làm ruộng, hoặc lập vườn, hoặc trồng dâu nuôi tằm, hoặc đặng-làm.

Tôi xin các quan, liệu định thể nào đặng bố cáo những điều nói trên đây cho

nhơn-dân trong qui tỉnh và các học-sanh nơi các trường hay biết. Trước ngày 1er février tới đây thì các quan phải gởi tờ bẩm mà tỏ ý coi những 'trò nào nên cho nhập trường mới ấy được.

Trò nào muốn xin đi học thì phải được từ 15 tuổi tới 20 tuổi và cần phải có bằng-cấp sơ học (certificat d'études primaires) thì tốt hơn. Nhưng vậy tùy một lúc này, các quan được phép xin cho những kẻ từ 15 tới 25 tuổi, không có bằng-cấp sơ học, song phải biết hiểu đủ tiếng Langsa đặng đủ sức mà học theo cách dạy dỗ tại Bến-Cát. Mấy trò này phải thi đặng kiểm-đuyệt trước rồi mới được vô trường. Chương-trình thi và ngày thi thì sau sẽ định.

Trường khởi sự dạy là ngày 1er avril 1918.

Ký tên : RIVET

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE EAU-DE-VIE DE JEAN là một thứ rượu rất có danh-tiêng hơn bốn học năm nay.

Au-châu chiến cuộc

13 Novembre 1917.

Mặt trận Pháp

Giấy tếp bên Pháp ngày 11 Novembre cho hay rằng nơi mặt trận Chaume và miệt Haute-Alsace, đại-bác thần-công đấu chiến rất dữ.

Mặt trận Anh

Bình Anh dùng đại-bác thần-công mà đánh phá quân giặc nơi mặt trận Flandres, và bắn hư mười một phi-thoàn bình nghịch, lại hạ thêm 6 cái nữa. Còn của Anh thì mất hết mười cái.

14 Novembre 1917.

Mặt trận Anh

Bình Đức cự đương hết sức mà không lại, nên binh Anh bằng tới chiếm đất rất nhiều lại qua khỏi chỗ mình muốn đoạt. Đại-bác thần-công của Đức bắn phá thành lũy tại Passchendele.

Mặt trận Pháp

Đại-bác thần-công đấu chiến miệt Bois de Chaume. Bình Đức sắp đặt đã lâu rồi tinh hạm thành Hartmanviller, song chẳng đặng bao lâu kẻ binh ta đuổi quân nghịch thời hậu lại hết. Bình Đức cũng quyết hãm thành Areichacker, mà không được.

Mặt trận Ý

Hiện bảy giờ binh Ý đóng dọc theo miệt sông Piave, quân Đức cố ý làm cho binh Ý phân rẽ lộn xộn mà chắc làm không nổi. Lại vua Ý có hạ chiếu khuyến dụ binh lính phải hết lòng cho toàn thắng mà lấy danh cho nước nhà. Giấy tếp Reuter bản tin rằng lúc này binh nghịch yếu lãn còn Ý thì càng ngày càng mạnh. Quân Đức tuy đông hơn mà binh Ý dùng đại-bác thần-công bắn chúng nó hao binh tổn tướng rất nhiều.

Nga-la-quốc

Có tin bản lại cho quan Lãnh-sự nước Nga tại Hongkong cho hay rằng ông Kereusky đã kéo binh về cận kinh thành Pétrograd và bảo phe tôn thất phải hàng đầu.

Chỗ nhà nước vay đây nghĩa là giúp cho mây muốn Đổng-bào ta bên ấy mau được thành công đó.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Mỗi 100 kilos chở tới nhà máy từ 2505 tới 2510.

Kho nhà nước	3f.90
Hàng Đông-dương	3 92
Hongkong Shanghai	3 92
Chartered Bank	3 92
Banque Industrielle de Chine	3 95

Saigon

Tự tử. — Tên Nguyễn-văn-T... thợ sơn làm công cho Nguyễn-v-C... ở đường Paul-Blanchy đến cố bắt rắng buổi chiều 28 Octobre, vợ nó là Nguyễn-thị-G... nhảy xuống sông Cầu-kiệu mà tự tử. Ngày 29 lối 2 giờ chiều kiếm được thầy nâng ấy gần bên Cầu-kiệu.

Có quan thầy thuốc Montel khám rằng nàng ấy bị chết chầm và quan Biện-ly xét tội giao tử-thi cho người khai đem về chôn.

Nguyễn-nàng này tự tử vì bởi gia sự bất hòa.

Chết chầm. — Hôm 9 Novembre, có hai á-tướng rử nhau xuống sông Saigon tắm. Một đứa tên Luong-ton, Hua, 10 tuổi, ở chung với cha nó tên là Luong-Kim, tại đường d'Adran số 30, đứa kia tên Can-Buon, 7 tuổi, ở chung với bà nó là Á-xâm Lý-Phuong, tại đường bên Krantz số 3. Bộ ngực lấm hay sao không biết mà tắm hoài không chịu lên. Hay là muốn lặn về Tàu? — Ủa! mà bay chớ không phải lặn, vì khi vớt lên được thì xét còn đó mà hồn đã bay về Trung-quốc rồi. Bấy giờ mới liệu làm sao? — Chôn chớ sao.

Ruổi quá. — Tên Nguyễn-văn-Dong, 45 tuổi, đi bậu dưới chiếc chài số 5222. Hôm 11 tây tháng này đương vát gạo sang qua chiếc tàu Guadiana, ruổi thời đứt giây, 9 bao gạo ở trên cao 3 thước rớt

xuống đè trên mình chủ chài. Chắc chết... Mà chưa, mới bị lợi giò. Tức thì chửi vào nhà thương Chợ-quán.

Xe hơi cán... lè đường. — Cũng hôm 11 tháng này, lối ba giờ chiều, xe hơi số 757 chở ba người Tây, có ông V... là người của hãng tàu Viễn-dông, coi máy chạy tới góc đường Chasseloup-Laubat và Verdun, gặp một cái xe kéo. Muốn tránh xe kéo nên phải cán lè đường, lè đường không sao mà xe hơi bị bại. Cũng may cho mấy ông ngồi trên xe không hề chi.

Xe hơi lặn. — Coi qua cái tựa, xin đừng vội tưởng rằng mới bày xe hơi lặn dưới nước. Cứu khổ đọc hết mới hiểu. Hôm ngày 13 Novembre, lúc 6 giờ sáng, ông Correil là hoa-tiểu sông Saigon, ngồi xe hơi của hãng Grommont Cox đi xuống Nhà-bè. Khi đi tới kinh thì người coi máy ngừng xe lại đợi đò qua rước. Chừng đò qua tới đầu yên đò rồi, Người coi máy mở máy cho xe chạy chậm chậm xuống đò, mà bởi xe lặn trên tằm ván đò bị bùn trơn lấm, nên xuống giữa đò rồi tên coi máy siết lại hết sức mà xe cũng không ngừng đặng, bèn chạy xuôi xuống kinh. Ông Correil và người coi máy cũng úm theo. Mà cái muỗi xe lại dương lên mới khổ cho chớ! Tuy vậy mà ông hoa-tiểu lợi vô bờ được, còn tên sếp-phơ thì nhờ có người ta vớt chớ không cũng không khỏi ướt nước.

Ấy cũng may, nếu không thì hại to chớ phải chơi đầu. Phải chi dưới đò có đồ để cản xe lại, hay là mấy người chèo đò treo tấm ván đầu ngoài lên thì làm sao mà xe chúi xuống nước được? Vậy thì lỗi này thiệt là tại chò đó mà!

Tứ-Bà trúng số. — Nghe nói trong cuộc xổ số hôm chúa nhật 11 Novembre 1917, một người đờn-bà Nhựt-bôn trúng độc-đắc 5.000 đồng. Người này là chị em bạn học với Tú-Bà, chủ Lầu-xanh tại Saigon. Ai hay đi đêm thì biết nhà người này. Thường ai đến đó cũng hay trúng

độc-đặc, nên chuyển này cho chủ nhà...
trúng lại mới là lẽ công chó! Mà độc đặc này có khi khác hơn độc-đặc kia.

Lại cũng có nghe rằng một người đờn bà kia là người gốc ở Tây-phương (chả và) thường bữa thấp nhan đến vài Phật phò bộ cho mình trúng độc-đặc, mà tội nghiệp, bộ lúc xô số Phật mặc đi khò, nên số chốt có 25\$ mà cũng không cho trúng.

Phải chỉ vài hồn Đạm-Tiên có khi chắc trúng.

Té xe lửa. — Ai có đi xe lửa hãy rằng mà cần thận cho lắm, chẳng nên lấp lửng, ruối một chút, nếu không chết cũng mang tật chớ chẳng chơi đâu. Đừng bắt chước nháy như người đờn bà sau này: Nguyễn người này ở Saigon đường Chasseloup-Laubat, bữa 13 Novembre muốn đi Chợ lớn bên đi lại nhà giấy ở ma mua giấy vừa rồi thì xe rút chạy, chị ta lật đặt nháy lên, mà chưa từng nhảy, nên trật chơn nhào xuống đường rầy, bị bánh xe sau cán ống chơn tả, lại bị gãy xương vai, lợi xương sườn phía hữu. Bên chớ lại nhà thuốc thì Saigon cho thuốc rồi để vào nhà thương Cholon.

Ấn trộm ngựa. — Ở tù hoài không ngán, vào khám mã không nao là tên Nguyễn-văn-N... kêu là Dương-văn-M..., 53 tuổi, Cholon đường Duong-Thiên. Bị phạt đã 7 lần rồi mà còn nói ít, nên mới đây y nghe nói M. M... coi máy tại sở Tạo-tác (Trường-tiền) có một con ngựa đáng 80 đồng, y mới coi thử coi hay dở mà mắc lăm vậy. Bộ ngựa dở nên chạy không khỏi, bị chúng thộp ngược giải Tỏa. Đã bị tội ăn trộm mà lại còn bị tội dùng giấy thuê thân không phải tên mình nữa là khác.

Cholon

Có trát quan Biện-ly, mới nả tróc tại làng Phước-thới và Long-thành-tây thuộc hạt Giadinh, tên Huỳnh-văn-Diêu kêu là Phó-Diêu. 52 tuổi, Nguyễn-van-Quý kêu là An, 35 tuổi, Phạm-văn-Mùa kêu là Huỳnh-văn-Muôn, 40 tuổi, Nguyễn-văn-Huân, 36 tuổi. Mấy tên này là bọn ăn

cướp sông có khí-giải. Có xét tại nhà chúng nó, kiếm được đồ tan nào là quần áo và chín tấm giấy cầm đồ.

Biênhoa

Lụy và tình. — Hôm mồng 5 tháng 11 tây rồi đây lối 7 giờ rưỡi tối, tại làng Tân-trưng (Biênhoa) có xảy ra một vụ chém giết rất gớm ghê.

Duyên cớ như vậy:

Số là tên Huỳnh-văn-Đặng 37 tuổi, kết duyên cùng nàng Nguyễn-thị-Lại 28 tuổi, ở với nhau đã hơn 9 năm, sanh được một đứa con trai, tên là Huỳnh-văn-Thạch, nhưn vì gia-đạo bần hàn, nên Huỳnh-văn-Đặng phải đi ở đợ với người khác mỗi năm là 70 gia lúa dặng đăm về mà chỉ độ thê nhi, về tới kỳ thì lãnh lúa đăm về giao hết cho vợ tiêu xài và nuôi cha vợ. Xứ đời với vợ như tên Đặng vậy mà nàng Lại còn chửa vừa lòng, ở nhà ăn no rồi lại sanh tâm, mượn cớ tiêu xài không đủ, nên đi làm cu-li trong một sở vườn cao-su cũng gần lối đó, cho dễ tư tình với một gã kia tên Núc, đã vậy thì thôi, lại còn tính thê đăm Núc về nhà cho tiện bề trăng gió. Cha nàng cũng a ý khúc lòng với nàng mà nhận Núc làm con nuôi. Chẳng dè thúng khó úp voi, miệng tuế đồn vang thẩu tới tai tên Đặng.

Tên Đặng liền trở về nhà, tra hỏi nguồn cơn cho rõ. Mà ai chịu cha ăn cướp bao giờ? Phần thì cớ cha nàng che đậy, phần thì nghe vậy chớ chưa thấy rõ bằng cớ mà rầy la, nên Đặng ta phải ăn nhần trong lòng, duy có kiếm lời hơn sự thiệt thân thố với vợ mà thôi. Ngặt vì nàng Lại đã bị mây mưa đánh đổ cuộc can-khẩu, cho nên đầu cho chàng Đặng mà có cái lưỡi bén như Tỳ-Hà-Đi nữa cũng khó mà vắng bời cho được nàng.

Qua ngày mồng 3 Novembre này, tên Đặng đau nên xin phép chủ, về nhà mà dưỡng bệnh, về tới nhà cũng thấy Núc ở đó luôn luôn, trong lòng đã nổi chướng, song trong cơn đau ốm nên cũng dặng lòng mà giữ lấy thân mình, chẳng dè chàng đau nằm đó trơ trơ, chẳng thấy vợ hỏi hang sang sóc, chỉ cứ lo nưng cơm vữa nước cho Núc mà thôi. Đặng ta tức mình, dặng lòng không đặng, nên phải rầy la,

nàng ấy lại lên giọng óc, chưởi mắng om sòm, thêm vị đôi đũa đôi bô là khác nữa, đã đôi đũa mà lại đôi bát con, vì vợ chồng ở với nhau không có hôn-thờ. Đã vậy mà cha nàng lại bình con, đũa Đặng phải mau ra khỏi cửa. — Đương cơn nóng giận mà nghe lời nói xúc tâm, nào khác chi như lửa thêm dầu, sáng cái rựa một bên mình, Đặng đương lúc tức bô lòi đinh, nào còn biết kể thân mình, liền huoi rựa chém ngay cổ vợ đứt thẩu tận xương, trong giây phút Thị-Lại đã hồn nương mây bạc. Người cha vợ hoảng kinh, tay hồng châu ngoài, tay kéo rờ ra, miệng la bài hải. Đang lúc này, Đặng cũng buoi rựa chém luôn, thàng nhò đã chết tươi, ông già còn sống héo (Sợ héo là đng cũng bị thương nơi cổ rất nặng, nên đăm đợ năm nhà thương mà điều trị). Khi làng xóm hay được chạy tới thì tên Đặng bó tay, phủ mình cho quan trên xử đoán.

Ấy là lời khai của tên Đặng khi Sơn-đàm tra hỏi thì nó khai như vậy, nên nay còn giam nó tại khám Biênhoa mà đợi lệnh quan Tòa định phạt.

Còn thấy hai mẹ con nàng Lại thì làng có chớ đến cho quan thầy khám nghiệm rồi chôn.

Còn Núc ta chưa biết thế nào, có khi hân cũng lên rồi, tự hậu phải lựa ve mà nhét.

Sadec

Ba-nai phải không? — Tại Sadec có hai nàng con gái tên Phạm-thị-Thuoc, 15 tuổi và Nguyễn-thị-Tu 16 tuổi (cùng trộm), thường bữa hai á bưng bánh đi bán ngoài đường. Lại có hai cụ tở tên Nguyễn-văn-Đoi 17 tuổi và Nguyễn-văn-Hai, 18 tuổi (nhứt gái-hơn hai, nhì trai hơn một); cũng kỳ, bán người ta bán thì hai cụ không muốn mua, còn bán người ta không bán lại thêm, mới ngờ cho chớ! Thêm quá mới tính bẻ lạp mưu gạt hai nàng mà dắc đến chỗ vắn dựa mé kinh, rồi đó mới ra tay, (dữ thiệt) dắc lòng làm lộn, quyết dạ bẻ mặt hai đào cho dặng mới nghe, làm cho hai nàng chống cự đã hết hơi! Thị-Tu thì xô tên Hai ra được, còn thị-Thuoc thì cụ không

lại nên bị tên Doi... rồi đó không biết công việc làm sao mà Thị-Thuoc bèn đi thưa có bót, bắt bớ, tra hỏi lãn-xăn, lại có quan thầy-khán thị-Thuoc nữa, mà khá, chưa sao?

Hỏi Doi thì Doi cứ chối dài, rằng không có học nghề của Ba-nai.

Thudaumot

Ấn trộm có nhơn. — Hôm tháng octobere rồi đây, tên Nguyễn-văn S. ở Bình-giao, tổng Bình-Chánh, đi buôn sớ Lộc-ninh về, ngang qua chợ Bưng-Câu, anh ta mắc thức nhiều đêm cho uêu ngủ quên, ăn trộm mới đón xe lại, chống tở. Chống tở rồi mở bô, mở bô rồi lừa đi. Tên ăn trộm thật cũng có nhơn, nó nghĩ rằng nếu nó rượt quách 2 con bô đi thì tên Nguyễn-văn-S. chỉ cho khỏi phải ra sức kéo xe, nên nó lựa con bô bết đi không dặng nữa mà bỏ ại đó cho chủ (thiệt lácó nhơn) Té ra tên Nguyễn-văn-S. còn lại 1 con bô nhưng mà cũng không dùng dặng nữa, phải mượn bô khác mà về.

Biết chừng nào cho quán cường đạo ấy bớt thói giã maug, thì chừng ấy quốc-dân mới mau tấn hóa! Chac là lưới trời cũng chẳng dung loại bất chành mà!

Cùng là ăn trộm có nhơn. — Trong tuần tuang Octobere rồi đây, vừa lúc nửa đêm, tên ăn trộm kia cắt ráo củi nương hộ P. ở Thuận-hòa, rồi nó khai huyết ba phía sau bô, nó chung vo nhà, đi mở rương tủ.

Thừa ưa chủ nhà nghe khua động, thức dậy nổi đèn lên, coi coi mới hay là ăn trộm. Còn tên ăn trộm biết khi ấy củi nhà hay, nên anh ta không thêm lấy món chi hết, quyết tình làm nghĩa một phen, chung lộ rừ tầu thớt.

Tên nương hộ P. tri hô lên thì tên ăn trộm đã khự vào rừng, thả ba-lông bay mất. Xi hụi!

Nhatrang

Báo. — Trong ba ngày 11, 12 và 13 Novembre trời mưa dầm dề và gió thổi mạnh hơn thường, lại lạnh nữa. Có người định chắc có bão mà không biết ở đâu.

Nay có giấy thép bản tin lại rằng một chiến xe lửa. Không biết chắc xe này ở Nhatrang chạy đi hay là chạy về Nha rang bị bão lật, Hai cỗ xe va-gon (wagon) chở bộ hành bị nhào xuống suối. Nhiều người bị bình mà ít người bị nặng. Đường giấy thép thì đứt nên không biết rõ vụ này, chừng nào có hay tin sẽ tiếp.

Muôn bình vực đều công-ly mà trừ tuyệt sự giả-mang thì chỉ có cho nhà nước vay, phải hơn.

Sở xe lửa Đong-Dương

Lời rao cho ai nấy hay rằng: vì bị nước lụt ngập tràn, cho nên khúc đường xe lửa từ nhà giấy Song-L. — Song đến nua giấy Nha-Trang. (đường Saigon Khánh-hoa) không có ban giày cho bộ-hann và cũng không chớ hang-hóa chi hết cho đến ngày có lệnh mới.

Saigon, le 14 novembre 1917

Quan-chánh Bưu-vật

Ký tên: A. BALLE.

Quan Quản-ly sở kiểm-sát Công-nghệ và Canh-Nông

Trong lời diễn-thuyết ngài đọc khi mở hội Lương-nghị-viện, quan Toàn-quyển Albert Sarraut có ở ý Ngài muốn lập trong cõi Đong-Dương một sở mới theo thời thế bây giờ phải có. Sở ấy kêu là sở Kiểm-sat Công-nghệ và Canh-nông. (Contrôle Général du travail et de la Colonisation).

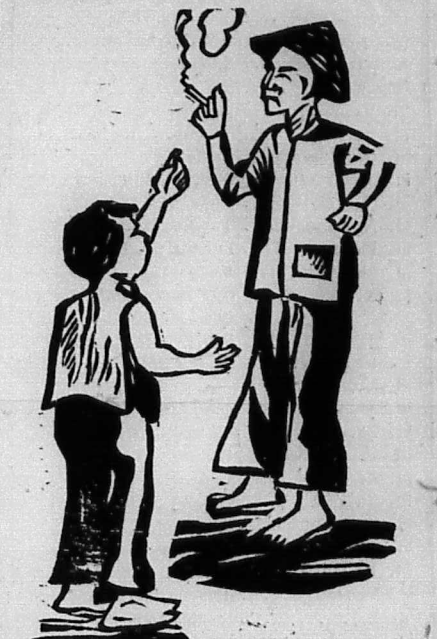
Bôn-quan nghe rằng chừng ông Monguilot qua tới thì quan trên sẽ phụ thạt sở này cao ông Rivet đương quyển Tuồng-Độc Nam-kỳ dạy lãn lãn Quan-ly.

Bôn-quan uoi lòng kính mừng quan lãn Rivet đương cuon làm Quan-ly sở ấy, rất nên xứng-đang.

ĐÔNG-DƯƠNG HỎA-LUÂN-THUYỀN CÔNG-TY

Qua đến tháng Mars hay là Avril sang năm, Nhà-nước mới kêu lại hùn dặng sầm tàu trong cõi Đong-Dương.

Chắc đến chừng đó ai ai cũng vui lòng chịu hùn. Còn bây giờ đây thì Chánh-phủ sẽ xuất tiền dự trữ trước mà mua tàu lần lần.

Ừ! anh Ba, cha chà! Lâu gặp anh quá, khá không, mạnh giỏi nê! chà! anh này hút thuốc gì thơm khói quá, coi bộ ngon dữ be, cho tôi một điếu hút thử chơi anh. — Thôi máy, Bày, đừng có chơi hơi d'êm máy, có xin thì nói xin, khéo nói giốc không. Thuốc GLOBE đây chớ thuốc gì máy! Mà tao lại vắn bằng giấy LÉ NIL hút nó mới là khoái cho chớ!!!

Đôi lời cảm tạ

Bổn-quán rất thâm cảm thành tình của chư qui-ông kể tên sau này đã có lòng cố gắng gởi mặng-đa đóng tiền mua Báo trọn năm. Vậy từ đây mỗi kỳ, hễ vị nào có lòng hào-hiệp mà gởi bạc để thi Bồ-quán sẽ đăng báo liền cho liệt-vị hay, khỏi phải gởi biên-lai cho nệ bớt một phần tôn-phi và liệt-vị cũng khỏi thác công gìn giữ nhọc lòng, lại cũng nhớ được ngày tháng mua Báo của mình.

TÊN-TU	CHỖ Ở	SỐ BẠC ĐÓNG TRỞ	NGÀY MUA	NGÀY MẶNG
Ông Lê-vân-V.....	Propriétaire à Vinhlong	5.00	26 Octobre 1917	26 Octobre 1918
Ông Hồ-vân-M.....	Binh-Tây, cholon	5.00	10 Août 1917	10 Août id.
Ông Lê-quang-H.....	Minh-đạt, mô-cây	5.00	10 id. id.	10 Août id.
Làng Đa-phước.....	Mô-cây	5.00	10 id. id.	10 Août id.
Ông W-Th.....	Bãi-xàu	5.00	1 ^{er} Novembre id.	1 ^{er} Novembre id.
id. K.....	Drague Tân-hiệp, My-tho.	5.00	15 Octobre id.	15 Octobre id.
id. Ng.-vân-V.....	An-tĩnh, Trảng-bàng	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Huỳnh-công-B.....	Mytho	5.00	10 id. id.	10 Août id.
id. Nguyễn-dức-T.....	Ólac, Travinh	5.00	10 id. id.	11 Août id.
id. Nguyễn-bá-Th.....	Pnompenh	5.00	1 ^{er} Novembre id.	1 ^{er} Novembre id.
id. Ng.-ngọc-Ph.....	Trà-The, Soctrăng	5.00	id. id.	1 ^{er} Novembre id.
id. Phạm-ngọc-T.....	Lợi-trường, Mytho	5.00	1 ^{er} Mars id.	1 ^{er} Mars id.
id. Thái-v.-B.....	Ba-dộng	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. X.....	Café Nam - sanh - Nguyễn Pnompenh	5.00	8 février id.	8 Février id.
id. Nguyễn-th.-U.....	Đình-hoà, Longxuyen	5.00	1 ^{er} février id.	1 ^{er} Février id.
id. Lê-bá-Q.....	Cantho	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Lâm-dăng-T.....	Thành-phong, Mytho	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Trần-vân-M.....	Conseiller à Travinh	5.00	1 ^{er} Février id.	1 ^{er} Février id.
id. Bg.-phương-Tr.....	An-trường Travinh	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Phạm-vân-Đ.....	An-trường Travinh	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Mai-dăng-H.....	An-trường	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Huỳnh-vân-C.....	Tân-phủ Giadinh	5.00	1 ^{er} Février id.	1 ^{er} Février id.
id. Nguyễn-quan-C.....	An-trường Cantho	5.00	24 Août id.	24 Août id.
id. Nhan-Kh.....	Propriétaire à Rachgia	5.00	1 ^{er} Mai id.	1 ^{er} Mai id.
id. Lý-thoại-X.....	Phanthiét	3.00	1 ^{er} Octobre id.	1 ^{er} Avril id.
id. Lâm-Nh.....	Minh-dức Travinh	5.00	1 ^{er} Juillet id.	1 ^{er} Juillet id.
id. L.....	Commis Battambang	5.00	10 Août id.	10 Août id.
id. Nguyễn-vân-L.....	Tân-quán-dông Gocông	5.00	15 Mars id.	15 Mars id.

自由演壇

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Ông Chủ-bút,
Trước kính thăm ông được nhưt trường bạn phước và chúc cho quý quán được bền vững ngàn năm.

Sau này tôi cúi xin ông thi ân cho tôi một ché giấy đăng tỏ sự huấ ức của tôi, kẻo để tôi òm ập trong lòng lâu ngày xốn xan chịu kuông được.

Và cách mấy tháng trước đây, trong tờ Nam-trung nhật-báo ông Chủ-bút Nguyễn-tử-Thức có đặt bài "Tái bình lưu sắc" mà cang ông Trần-dại-Dần với ông Đào-công-Vạn và Lê-trí-Phủ. Trong bài ấy ông Chủ-bút N. T. N. B. có cho Văn-

Wương là người háo sắc và có luận rằng Tru-Wương chẳng phải vì tước sắc mà quở phá thân vong. Lời luận như thế tuy là mới, song xét kỹ thiệt rất cao thâm. Tôi xem bài ấy rồi bằng khen thầm mà trong bụng vẫn biết chắc sao cũng có người phản đối. Mà muốn phản đối thì bắt Nguyễn-tiên-Sanh nơi chỗ nào? Tôi đọc đi đọc lại hoài không thấy chỗ nào biện bất được.

Cách vài tuần, thiệt quá sở liệu của tôi chẳng sai, ở quán An-hà nhật-báo có ông Nguyễn-tất-Đoài ra tranh luận. Từ ngày ấy hai ông mới cãi cọ với nhau. Ông Chủ-bút N. T. N. B. thì òm cái tân-học mà làm cang-lãnh, còn ông Chủ-bút A. H. N. B. thì âm đạo xưa mà làm mục-dịch, đây đưa biện luận hoài.

Ông Nguyễn-vân-Cur sợ khán-quan hai tờ báo mới lòng, bèn viết trong báo Nông-cổ minh-dâm một bài "Tái đả sử vô tung hổ" mà cang gián hai đảng, và có ra 10 cái vấn-đề xin hai đảng vui lòng giải quyết, trước là rộng sự nghe thầy cho đồng ban, sau nữa mắt lo trả lời mà quên tranh luận. Kế ông Nguyễn-vân-Cur tuệ là hay lắm; bởi vậy từ ấy những nay tôi bằng ngóng trông hai ông Chủ-bút trả lời, ngờ mở mang tôi trong cỗ học-thức, hoặc may mà tôi nghe được chó cưa nghe, thấy được đếu cưa thầy.

Hôm nay thoát thầy trong N. T. N. B. ông Nguyễn-tử-Thức cầm bút mà giải vấn-đề; cha chả là vui! Vậy chớ sao! Ấy mới phải nhà cầm bút chứ! Tôi đọc rồi liền xếp để nơi đầu năm đó, đợi số nhật-trình An-hà sẽ ra đây, coi ông Nguyễn-tất-Đoài luận thế nào rồi mới phân cao phân thấp được, vì trong số 39 ông có hứa rồi, chẳng lẽ ông tiếc tài hay mà làm lơ cho dạng.

May đầu số mai này người bạn tôi đem số An-hà mới lại cho tôi xem. Tôi bương bà dờ ra, có ý kiểm bài đáp vấn-đề mà coi trước. Đề đầu, tôi thấy ông Nguyễn-tân-Thạnh, thay mặt cho ông Chủ-nhơn An-hà, đặt bài "Tái kỳ vô tung" mà miễn cho M. Đoài kuông nhọc lòng thêm nữa.

Ừ hự! tôi đọc bài của ông Thạnh rồi thì tôi buồn há vô cùng, một là buồn cho đồng-ban ta không được nghe thấy

y-kiến cao, học-thức rộng của ông Chủ-bút A. H. N. B. hai là buồn cho ông Nguyễn-tất-Đoài có lẽ phải mang lời trốn tránh chông. Vả qui-quán An-hà cho thập vấn-đề của ông Nguyễn-vân-Cur đều ở trong tôn-chỉ của tờ báo. Vậy thì để cho ông Chủ-bút Nguyễn-tất-Đoài trả lời, có hại chi đâu, có cái lấy chi nữa đâu mà sợ nhọc lòng người đọc báo. Ấy là sự giúp ích cho đồng-ban, ấy là điều thoả lòng nhà văn-sĩ chứ. Làm vậy tức tôi làm mà! buồn tôi làm mà!

TRẦN HÙNG-VỖ

Bổn-quán muốn giải lòng kuất-ức của ông Trần-hùng-Vỗ, là một vị khán-quan của bổn-báo, nên mới ừ hành bức thơ này. Còn biệc đáp cang chằng đáp 10 câu vấn-đề của ông Cur thì tùy ý ông Nguyễn-tất-Đoài liệu định, vì bổn-quán đã hứa giữ phân trung-lập nên không cang đự đến việc này.

N. C. M. Đ.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÁU

Một cách mau lạ hiệu D. RICHARDS

Nước màu này tốt nhưt, chằm một chút thì thầy tóc rầu đổi ra màu **Đỏ dợt. — Đỏ sạm. — Hay là đen huyền**

Theo ý mình muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hề dùng thì thầy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chẳng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mục tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

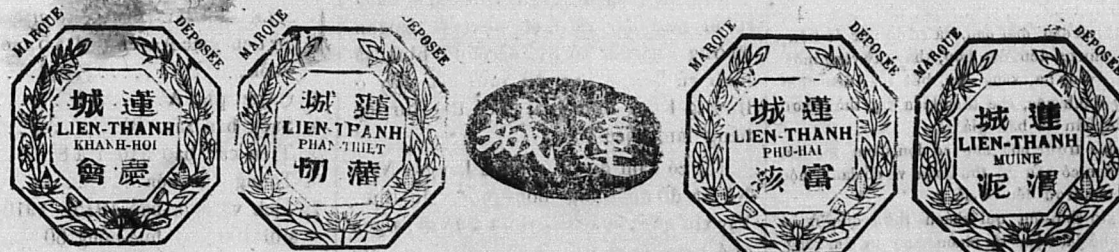
Gởi cho hàng một cái mặng-đa 4 quan tiền tây thì hàng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A. SEGUIN
Rue de Moulis
Môn bài số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

LIEN-PHANH

ĐÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHÂN-HỮU-HẠN CÔNG-TY
Tư-bản hiện đực: 93.200 \$ 00

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tin, chỗ bôi sơn bên đầu ngọn lại, là chỗ để thay đổi những chữ làm dấu riêng là a, b, c, d, e, g, h, k, m, n, x, t, trên nắp vòm đó đóng hai chữ 蓮城 a muốn mua nước-mắm thiệt, thì phải coi cho kỹ. Ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm hiệu dĩ câu-chứng (Marque déposée) của Công-ty « LIEN-THANH » đây.

LIEN-THANH. Căn khải

NHÀ IN VÀ NHÀ BẮN SÁCH

J. Việt

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rứt rờ, mạ vàng cũng đẹp. — Vạy xin Lục-châu chư quân-tử, có cần dùng viết chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tuồng, Truyện, Sách.

Trại thợ mộc hiệu Lược-Long tự Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-thiên

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudamot, có đóng sùng đủ bằng ấn dài mặt gỗ liền từ 1m40 cho đến 2m20, bề ngang 0m80 cho đến 1m15. bằng ấn chẻ kiểu tứ linh (long, lân, qui, phụng), bằng lầu cửa cường 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và bằng ấn mặt đá; bằng tròn một cột xây, chùng chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, bằng rượu (table d'apertifis), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng rửa mặt (table de toilette) bằng nguyệt, tủ áo tron, tủ áo kiên, tủ thờ cần, biển liễn, thanh thờ kiên về sơn thùy, chữ ốc, chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đảo, mặt dàu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chùng đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thầy đều làm bằng cây danh mộc, chẻ theo kiểu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái tiệm ngành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần, thứ tron đều có đủ.

Kính xin chư-tôn qui-khách thừa diệp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sùng, hoặc là đặt món chi chùng dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau mau làm cho vừa ý quý ông.

Chủ trại kính cáo:
NGUYỄN-LONG-THAO.

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỳ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khẩn đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH, cần khải.

棧東容艷

TIỆM-YUONG ĐÔNG SANG

ở đường Bd Charner no 81 - SAIGON

Lời rao

Kính tỏ cùng Lục-châu quới khách đặng rõ tôi mới lập ra một tiệm ở Saigon đường Charner số 81, để chụp hình và hình cũ làm ra lớn, đồ mới hết thầy ở Hưởng-Kông đem qua, và có thợ thượng tiếng làm khéo-mau.

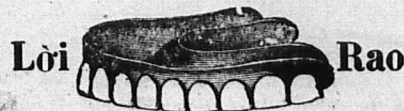
Tôi có sắm đủ đồ y phục Langsa Nam Nữ và đồ nữ-trang bồn-quốc, đủ thứ. Vạy xin quới khách có thừa diệp đi Saigon ghé tiệm tôi chụp thử mà coi và sau thì rõ việc làm của tôi thế nào.

Hay là có thân-bằng quới-hữu xin làm ơn nói lại tôi rất mang ơn.

Nay kính.

TIỆM TRONG RANG HIỆU: ĐỖ-TÁI-SANH

Số 26 đường Gialong số 26 CHOLON

Kính cùng Lục-châu chư qui-khách đặng hay, tiệm tôi trông rắng và bịch rắng vàng thuở nay, trong Lục-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi; mà cách làm nhứt-nhứt thầy đều chắc chắn hàng hội, hoặc trông hay là bịch rắng vàng, cách thức đều theo kiểu kim-thời, bịch bằng vàng Annam và vàng Tây, lại tôi cũng đứng bảo lãnh cùng qui-khách, như trong một năm mà rắng của tôi trông và bịch, có sút rớt ra, thời đem cho tôi làm lại không ăn tiền, vậy xin qui-khách có sùng diệp dùng, xin dời gót đến tiệm tôi, tôi sẽ sẵn lòng tiếp rước chẳng sai, còn như qui-khách nào, trông cho đặng hai hàm hoặc bịch vàng mà không dịp rãnh đến tôi, xin gửi thơ thượng nghị, chừng ấy tôi sẽ đến tại nhà qui-khách cũng đặng nội trong Lục-châu chẳng luận gần xa.

Nay kính.

LIQUIDATION DES LIVRES

1. SÁCH BÁN RẺ (nhiều, ít gì đặng rao)
 2. Sự tích giặc Âu-châu 1 à 5 mỗi cuốn..... 0\$40
 3. Quyển phụ A..... 0.60
 4. Sách bán xám Bà..... 0.30
 5. Tiền căn báo hậu 1 à 8..... 0.30
 6. Tuồng Vâu-tiên..... 0.30
 7. Lịch và ngọc-hạp 1915, 1916. 0.20
- Mỗi 100 \$00 huê-hồng 60%, tiền gửi chủ mua chịu.

MAISON QUANG-HUY
54 rue Vienot Saigon

NIU-THIÊN-ĐƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton - Cholon

Tiệm chỉ h ở tại Quảng-đông, ông Lương y Vi-Tê-Sanh chỉ ra.

Suu-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Độc Hoa-liều là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hề n ang lấy nó ăn chẳng biết ngon, ngũ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thâm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hung hào-khật, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liều cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy đặng nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liều thì hay dùng những vị Bá-đậu-sương mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đặng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống gì tuyệt nói, cái sự hại ấy rất to. Và chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoài một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra vậy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lạnh chỗ đó ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương này và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế ra thuốc này ra đời, để mà cứu người và giúp đời, và lại tách thuốc cũng là hòa-bình, không người cũng không xử lắm, bệnh nặng thì mỗi ngày xử hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xử một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đặng vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liều mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn đặng nhiều, ngũ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chủ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liều kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lở loét,	Dương-mai mọc mọc,
Đau bệnh hệ-xoài,	Ung thư nhọt ghẻ,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Ghẻ độc lây lượ,	Vô danh thủng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải âm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ chừa, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là..... 3\$00

TRAI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lái-Thiên

Tại trại tôi có đóng sùng các món là Bàn ăn mặc-đá dài, có cần 2 kiểu. — Bàn ăn mặc-đá tron có kẻ thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiểu. — Bàn tron 4 trụ mặc-đá. — Bàn tron 4 trụ mặc-cây. — Bàn này có mặt liền. — Bàn lầu 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apertitif) 3 kiểu. — Váng một chơn tiện, vầng gỗ hai, và vầng ba, Tủ thờ, cần 3 kiểu; Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghê bàn-kết (Banquette), ghê ngồi 5 kiểu, ghê Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiểu, vầng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiêu thời, bằng cây trắc, cầm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quới ông có muốn dùng các món đồ chùng dọn trong nhà, thì xin gửi thơ, hay là thân bành đến tại tiệm tôi, tại học Lái-Thiên đường ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quới-vị.

CHỦ TRẠI MỘC.
cần khải

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet SAIGON

Kính cùng chư qui ông qui thầy đặng rõ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon ngang nhà Khách-sạng Nam-đông-Hương, có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điếm tâm ngon tiêu bồ. Cúi xin chư ông, có đi dàu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chư ông.

SAU HOÀN; cần khải

ICH-NGUON-DUONG LAO DUOC PHONG
O DUONG AMIRAL ROZE, SO 55, TAI CHQ-CU SAIGON

丸補雙衣金
KIM-Y-SONG-BO-HOAN
Thuoc bo khi huyet)

Tây lễ tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc sanh đúng thời tiết thì tươi tốt...

Thuoc bo nay bat lun đon đon đon ba gia tre chi dung đieu bo khi huyet, sanh hoa tinh thần sống lâu mạnh mẽ...

Một hoàn giá..... 0\$50
Tron hộp bốn hoàn giá... 1\$80

丸鳳坤科婦
Phụ khoa khôn-phụng-hoàn
THUOC ĐIỀU KINH CHUÔNG TỬ

Phàm người đôn bà đường kinh nguyệt có chứng thì nặng mạnh giới hằng ngày, đến gặp cơn sanh đẻ mà nặng mạnh giới cũng bởi nhờ nơi thân thể dung hoà khí huyết...

CÁO BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1863 đến nay, chuyên chế rờng các thứ thuốc hay thảo dược, đều có dùng cái nhân Mầu-đơn-phụng làm tin...

dại khát của đôn bà khi kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất quan hệ mà nói, cơn kỳ đư biết bao nhiêu chứng bệnh hay xảy đến thình lình kể sao cho xiết...

TRỊ NHỮNG CHỨNG

- 1 Đôn bà khi huyết kém suy, đường kinh không tới chậm con.
2 Đường kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trôi sục không chừng.
3 Bởi đường kinh không tới liền ra chứng đau bụng.
4 Đường kinh bế, nghẹn hành, ói máu.
5 Đường kinh xau huyết dợt dạt hoặc đỏ bầm.
6 Huyết bạch, huyết băng, thân thể ốm o, tinh thần già đượi.
7 Hoặc lo lắng nhiều, mệt nhọc châu thân bải hoải.
8 Nghẹn, tức đau lưng mỏi gối, ăn không tiêu, nhứt đầu, bụng dạ bán hoàn, mặt mày xạm.
9 Thai bệnh, máy động chẳng êm thân thể mỗi té từ chi phát thủng.
10 Lúc sanh đẻ huyết đư còn lại, hoặc nhao (thai y) ra không hết mà sanh bệnh.

Các chứng nói trên đây dùng đên thuốc Khôn-Phụng này tức thì lành đã.

Một một hoàn giá..... 0\$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá. 1\$50

MỸ KỸ

Tiệm họa chọn dung và khắc con dấu
O đường Turc, số 16
NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng qui khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm mà đả bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mù thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điêu thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân...

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch.

Có thợ họa chọn dung nhâm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bô, nước thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biển liền và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIU cần khất.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tâm, cám, trà-bột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rờng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gói giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tề tề...

Kính cùng chư-vị đặng rõ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng có đủ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in bằng mực, (cũng có in bằng dateur automatique) có mực lúc nào con dấu để qui khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ.

T.-KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinal, Saigon

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách đặng hay: Nhà ngũ hiệu DƯƠNG-HUỆ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vi sạch sẽ timm anh, đã rờng rãi mà mẽ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rọng lòng ghi ân một chuyên tôi sẽ rờ trong tiệm chúng tôi lễ miên kính sĩ là tuê nao.

ANTOINE BÁU, đôn kính.
No 53, Amiral Courbet.

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đôn 39 SAIGON

Bán rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadals, hiệu St-Emillon, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.

Có nhân giải rõ ràng chứng cứ rằng không có phải rượu mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì rượu tốt mà giá lại rẻ.

BỒN HIỆU SAI TRÈ ĐEM ĐỀN NHÀ

Bồn hiệu có làm từ giao kèo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ vườn có danh ở xứ Bordelais. Kina Pélalo Goudron Robert khai vị tưu có danh và hiệp theo phép vệ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu hạt cốt Sam-banh, rượu Chát, thượng mỹ tưu hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu ăn bàn rất nhẹ nhàn.

TRONG LỤC CHÂU AI MUỐN MUA SẺ CỜ ĐEN CHO SONG CHỦ MUA PHẢI CHỤ TIỀN SỞ PHÍ

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

O đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Govap, lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa xo máy, dền cascaco và dền alcool. Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rọng mát, giá rẻ.

Qui-quan, Qui-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giảm, niệm kỷ hưởng, gửi tới chỗ ở máy ông.

HỮN-NỮ-KEY.

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rờ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Cẩ công Trâm và Cẩ công giá, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà ăn nên nhà, hay là đóng cử cũng đặng, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin việc thơ cho tôi mà thông lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
TRẦN-TẤN-TÀI
Marchand de bois à Rachgia,

GIÁ 0\$40

ĐỒNG ÂM TỰ VỊ

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire

PAR NGUYỄN-VĂN-MAI

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine.

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đồng Âm cũng chữ không nhâm Đồng Âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết d hay g ở trước, c hay là t có g hay là không g ở sau.

Nhơn có lời-châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Aout 1916, dạy rằng: « Đền các khoa thi tới đây, thì trong những bài hạch về tiếng Annam quan giám khảo chằm về hết sức nghiêm». Vậy nên tôi ngụ ý dọn bản này, ngõ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự điển Génibret và Paulus Của. Hễ có nghi ngại chữ nào, lật quyển này ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

SÁCH GIA PHỒ (Livret de Famille)

Đề biên chép tên ông bà cha mẹ, vợ, con v.v. các đều quan hệ trong gia đạo 30 trương, giấy thượng hạng, bìa dày, có nhiều đều rất hữu ích nên biết.

Giá bán lẻ..... 0\$40
Ở xa mua gửi recommandée. 0 50
Mua bán lại (ấy là mua ít)... 0 32
Còn mua nhiều cho 30%.

Mỗi nhà nên mua 1 cuốn
bán tại tiệm QUANG-HUY,
54, rue Viénot-Saigon
cần biết

HÔTEL DE FRANCE

NAM-VIỆT KHÁCH-LÀU

157, Rue Catinat, SAIGON

Lâu nay ai ai cũng biết chỗ nhà **Hôtel de France** là một cái lâu ba tầng cao lớn nguy nga, nay cải hiệu lại là « **Nam-Việt Khách-Lầu** » có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho lục-châu chư quân-tử nghỉ ngơi trong khi có dịp phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có sân phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đam vợ con theo đông, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hoặc có muốn giải lạc, thì có sân các thứ rượu tây ngọt ngon tiêu bô. Bâng muốn dùng cơm hoặc Tây hoặc Nam, thì bôn-hiệu cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1 \$ 00 đến 1 \$ 50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15 \$ 00 đến 20 \$ 00.

Cái xin chừ ông chiếu cố, đến nghỉ thử một phen, chắc sao chừ ông cũng vui lòng toại chí.

NAM-ĐỒNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu **NAM-ĐỒNG-LỢI**, là cửa hàng Annam cửa hội Nam-kỳ Cơ-tư-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-Bắc.
Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.
Nón cahques, Valises.
Bố may mừng Annam dệt rẻ và chắc.
Ổng súc thau, xuy bạc, ô tron, ô chạm vàn vãn.
Vòng gai, trà ướp sen, rộp thủy-tiên.
May quần áo Annam.
May áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemises, blouses.
Bán thiệt giá — may mau ăn công rẻ — có mượn được thợ giỏi.
Xin mời quý khách đồng-bang tới xem chơi.

BỜ-QUANG-CHIÊU.

PHẬT-SAN

Tổ truyền Huỳnh-thu-Đàm nội ngoại phương mạch.

Ngụ tại bên xe lửa đường Tân-vệ Số 33 CHỢ-LỚN.

— 72 Cách trị bệnh con mắt, bắt cầu đau đã lâu năm hay là mới phát, miến là còn thấy yên sáng mờ mờ một chút thì ắt trị được.

— 36 Chứng bệnh Ma-phong, hoặc trị được, hoặc hết trị, hề thầy thì biết liền.

— Bệnh Hoa-liêu lâu năm đã thấu nhập trong xương, đi đứng không nổi, cũng cứu được hết.

— Lại còn nhiều phương hoặc chít hoặc đốt, trị đủ chứng bệnh. Trị bệnh rất mau, uống thuốc chẳng bao lâu thì thấy mạnh liền.

PNOM-PENH BAZAR TRƯỞNG-XUÂN

BÁN SỈ

BÁN LẺ

Tại xứ ta, người Tàu và Ấn-độ chẳng phải là bán rong hàng bóa nước họ đem qua, phân nhiều mua của các hãng tại Saigon.

Đây bốn hiệu đã tầm đến góc cội (chánh các nhà công nghệ) hàng ngoại quốc mà sĩ lại cho họ, kể đã 10 năm trời. Vậy ai muốn sĩ vật chỉ, hãy mua một ít món hàng kiểu bán thử coi, rồi sau sẽ mua nhiều, thì bốn hiệu cũng tính giá sĩ gửi contre remboursement cho:

Kiền để hình chụp, máy chạm lộng, xuy vàng. — kiền dày, các bia. — (format visite) 0=065x0=09..... 12 cái — 3\$50
Dây thun kẹp vở, có móc... 12 cái — 5.40
Xe hơi, xe ngựa nhỏ (đồ trẻ chơi) 12 cái. — 0\$70
Khăn bàn lông dệt bông hoa hoè, 1=45 x 0=67..... 12 cái — 10 \$ 00.

Cartes postales giặc Âu-châu 2 \$ 50 một trăm. id. Nhứt-bản sơn thủy vẽ dầu 7 \$ 00 1 trăm.
Giấy viết thơ, mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu.
Toile Superfine..... 12 hộp — 9 \$ 85
id. Idyll..... 12 hộp — 8 55
id. Cosette..... 12 hộp — 9 70
Bao thơ vàng thứ thường..... 3 00 một ngàn cái.

LÝ-HỮU-DỪ

24-25 Quai, Piquet, Phnôm-Penh.

VUA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

Đường CATINAT, SAIGON.

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

EAU DE TABLE NATURELLE

Perrier

Le champagne des eaux de table WITH WHISKY, BRANDY, WINES, LEMON

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condense

Sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonaise

TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG 23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời cho lục-châu chư quý-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiem-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại Chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ trang ở Chợ Lớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tục danh là hàng

chảo-múi, nên tôi thường hiểu ý quý-bà quý-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàng và huê-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quý-bà chiếu cố cho người đồng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp-hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-LẠC dit BÂY-KHỒ.

Ông Lê-văn-Vô

Là Lương-y cựu của Nhà-nước, học tại Trường-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có coi cắt nhà thương bên tây và Annam đặng 35 năm. Trị đủ chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 43 ngang rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

BÁN TÀU HƠI

(CANOT AUTOMOBILE)

Định giá là 2.000 đồng

Có một chiếc tàu hơi (Canot automobile) kiểu doris còn mới tốt, đóng bằng cây gia-ti, dài 6 thước 7 tấc, máy mô-tơ (moteur Peugeot 12 H P.); trong khoan tàu sắp đặt coi rất đẹp; có máy chạy đèn hơi (Acétylène), có buồm (dài 3 thước, ngang 2 thước 4 tấc), và có ghế chạy dài theo 2 bên be, trên ghế có lót nệm, ngồi được 12 người. Bề thâm hạ tàu (từ lưng tới mặt nước) được 4 tấc, chạy 7 nơ (neuds).

Định giá bán là hai ngàn đồng. Sẽ gửi hình-chụp tàu này cho những người muốn hỏi đặng coi cho rõ mà mua.

Xin do nơi quán nhứt-bảo NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM, hoặc viết thơ hoặc điện nghị.

NGUYỄN-VĂN-MIT

110, Rue d'Adran, 110, SAIGON

Kính cáo cùng chư quý-hữu đặng rõ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhứt hạng, tại tiệm tôi có một người làm giày bán nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin quý-hữu đời gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho đồng-ban. Xin quý-hữu vui lòng đến xem thì rõ. Như quý-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gửi thơ cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.